

GLIWICE

przewodnik

guide

Stadtführer

Gliwice wczoraj i dziś	
Gliwice yesterday and today	
Gliwice gestern und heute	4
Obiekty zabytkowe i kulturalne	
Historic and cultural sites	
Baudenkmäler und Kulturobjekte	18
Obiekty rekreacyjne i sportowe	
Recreational and sports facilities	
Erholungs- und Sportzentren	54
Kościóły / Churches / Kirchen	76

• Baza noclegowa Accommodation Übernachtungsmöglichkeiten	88
• Wybrane obiekty sportowe Selected Sport Facilities Ausgewählte Sportobjekte	89
• Kina Cinemas Kinos	90
• Przydatne adresy i telefony Useful addresses and telephone numbers Wichtige Adressen und Telefonnummern	90

Szanowni Państwo,

Gliwice to miasto otwarte, które z radością wita gości i turystów, a także wszystkich, którzy chcą tu studiować, pracować lub zamieszkać na stałe. Zachęcamy do poznania ciekawej historii grodu nad Kłodnicą, ale także do odkrywania naszego bardzo nowoczesnego oblicza. U nas nie można się nudzić. Zapewniamy szeroką ofertę wydarzeń kulturalnych i sportowych, także o zasięgu ogólnopolskim czy europejskim oraz wiele możliwości ciekawego spędzania wolnego czasu. Po intensywnym zwiedzaniu miasta, można odpocząć wśród zieleni lub przespacerować się urokliwymi uliczkami starówki. Warto poczuć niepowtarzalny klimat Gliwic, do którego – jako gliwiczanka z urodzenia – z całego serca Państwa zapraszam.

Katarzyna Kuczyńska-Budka

Prezydent Miasta Gliwice / Mayor of Gliwice / Stadtpräsident von Gliwice

Ladies and Gentlemen,

Gliwice is an open city that welcomes visitors and tourists, as well as anyone who wants to study, work or live here permanently. We encourage you to learn about the interesting history of the city on the Kłodnica River, but also to discover its very modern image. You cannot be bored here. We provide a wide range of cultural and sports events, including of the national and European scope, and many opportunities for interesting leisure activities. After a busy tour of the city, you can relax among the greenery or stroll through the charming streets of the old town. It is worth feeling the unique atmosphere of Gliwice, to which I wholeheartedly invite you as someone who has lived here since birth.

Sehr geehrte Damen und Herren,

Gliwice ist eine offene Stadt, die Besucher und Touristen ebenso willkommen heißt wie all jene, die hier studieren, arbeiten oder sich dauerhaft niederlassen möchten. Wir laden Sie ein, die interessante Geschichte der Stadt am Fluss Kłodnica kennenzulernen, aber auch unser modernes Gesicht zu entdecken. Hier wird es nie langweilig werden. Wir bieten ein breites Spektrum an kulturellen und sportlichen Veranstaltungen, auch auf nationaler und europäischer Ebene, sowie viele Möglichkeiten für interessante Freizeitaktivitäten. Nach einer intensiven Stadtbesichtigung können Sie sich im Grünen entspannen oder durch die charmanten Straßen der Altstadt schlendern. Es lohnt sich, die einzigartige Atmosphäre von Gliwice zu spüren, zu der ich Sie als gebürtige Gliwitzerin herzlich einlade.

Gliwice wczoraj i dziś

Gliwice leżą w województwie śląskim i zajmują 18. miejsce wśród największych miast Polski (pow. 133,88 km²). To jedno z najpiękniejszych i najszybciej rozwijających się miast Górnego Śląska. Jego bogata historia i dziedzictwo kulturowe w połączeniu z rozwojem nauki, gospodarki, kultury i sportu przyniosą mu wielkie sukcesy w każdym z tych obszarów.

Miastami partnerskimi Gliwic są: Bottrop (Niemcy), Dessau-Rosslau (Niemcy), Doncaster (Wielka Brytania), Kežmarok (Słowacja), Nacka (Szwecja), Salgótarján (Węgry) i Valenciennes (Francja).

Gliwice yesterday and today

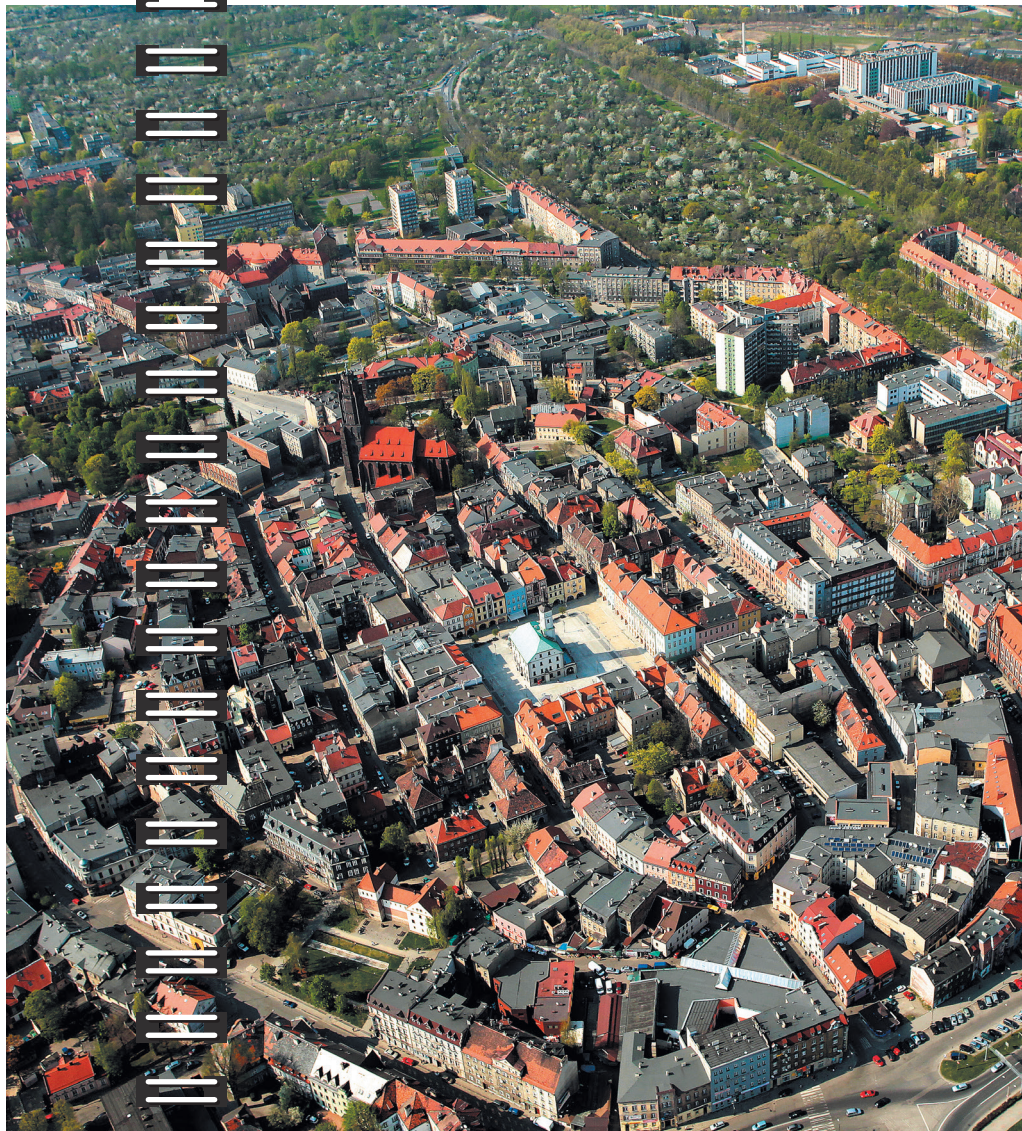
Gliwice is located in the Province of Silesia. It is Poland's 18th biggest city in terms of area (133.88 km²). It is one of the most beautiful and the most rapidly growing cities in Upper Silesia. Its rich history and cultural heritage in combination with the development of science, economy, culture, and sports make it extremely successful in each of these fields.

Gliwice is twinned with Bottrop (Germany), Dessau-Rosslau (Germany), Doncaster (UK), Kežmarok (Slovakia), Nacka (Sweden), Salgótarján (Hungary), and Valenciennes (France).

Gliwice gestern und heute

Gliwice liegt in der Woiwodschaft Schlesien. Hinsichtlich der Fläche ist es die 18. größte (133,88 km²). Gliwice gehört zu den schönsten und sich am schnellsten entwickelnden Städten Oberschlesiens. Ihre vielfältige Geschichte und ihr reiches kulturelles Erbe bilden zusammen mit der Entwicklung der Wissenschaft, der Wirtschaft, der Kultur und des Sports eine Grundlage für große Erfolge in allen genannten Bereichen.

Partnerstädte von Gliwice sind: Bottrop (Deutschland), Dessau-Roßlau (Deutschland), Doncaster (Großbritannien), Kežmarok (Slowakei), Nacka (Schweden), Salgótarján (Ungarn) und Valenciennes (Frankreich).

Prawa miejskie nadano Gliwicom przed 1276 r. Przez wieki Górny Śląsk, a wraz z nim Gliwice, zmieniały swą przynależność państwową. Kolejno panowali tutaj: Polacy, Czesi, Austriacy, Prusacy i Niemcy. W średniowieczu miasto leżało przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Pierwszy z nich prowadził z Krakowa do Wrocławia, a drugi znaną Morza Bałtyckiego na południe Europy. W latach pokoju zapewniano to gliwiczanom dostatnie życie, lecz w okresach konfliktów zbrojnych i wojen stanowiło poważne zagrożenie.

W XIV w. miasto było stolicą Księstwa Gliwickiego pod zwierzchnictwem księcia Siemowita z rodu Piastów. Jego siedzibą był drewniany zamek, po którym dzisiaj nie ma najmniejszego śladu. Później władali tu książęta cieszyńscy i oleśnicy. W I poł. XV w. wokół miasta wzniesiono mury obronne z kamienia i cegły. Ponad nimi górowało ok. 36 baszt, a do środka prowadziły dwie bramy – Biała (Bytomska) i Czarna (Raciborska). Z początkiem XVI w. Gliwice wraz z całym Śląskiem przeszły pod panowanie austriackich Habsburgów.

Gliwice was granted city rights before 1276. Over the centuries, Upper Silesia, and Gliwice along with it, belonged to various countries. It was ruled by Poles, Czechs, Austrians, Prussians, and Germans, respectively. In the Middle Ages the town was located near crucial transport routes. The first led from Kraków to Wrocław, and the other from the Baltic Sea to the south of Europe. In the years of peace this situation secured prosperity of Gliwice citizens; however, during military conflicts and wars it posed a serious threat.

In the 14th century the town was the capital of the Gliwice Duchy, ruled by Prince Siemowit from the House of Piast. He had his ducal seat in a wooden castle, of which there is not even a trace today. Later on, the town was ruled by Princes of Cieszyn and Oleśnica. In the 1st part of the 15th century brick and stone defensive walls were erected around the town, with 36 towers hovering above. Two gates provided entrance to the town: the White (Bytom) Gate, and the Black (Racibórz) Gate. In the early 16th century Gliwice along with the entire territory of Silesia went under the rule of the House of Habsburg from Austria.

Das Stadtrecht erhielt Gliwice vor 1276. Mehrmals änderte sich im Laufe der Jahrhunderte die staatliche Zugehörigkeit von Oberschlesien und von Gliwice. Die Herrscher in der Region waren Polen, Böhmen, Österreicher, Preußen und Deutsche. Im Mittelalter kreuzten sich in der Stadt wichtige Handelsstraßen, u.a. die von Krakau nach Breslau und jene, die von der Ostsee nach Südeuropa führte. In Friedenszeiten gewährleistete die günstige Lage Wohlstand, in den Zeiten bewaffneter Konflikte und Kriege stellte sie dagegen eine ernsthafte Gefahr dar.

Im 14. Jh. war Gliwice die Hauptstadt eines gleichnamigen Herzogtums, an dessen Spitze Herzog Siemowit aus dem Geschlecht der Piasten stand. Er residierte in einer hölzernen Burg, von der keine Spur mehr vorhanden ist. Später waren die Herzöge von Teschen/Cieszyn und Oels/Oleśnica die Herren von Gliwice. In der ersten Hälfte des 15. Jhs. wurde aus Steinen und Ziegeln eine Stadtmauer mit ca. 36 Basteien errichtet. In die Stadt führten zwei Tore: das Weiße (Beuthener) Tor und das Schwarze (Ratiborer) Tor. Im frühen 16. Jh. wurde Gliwice wie ganz Schlesien habsburgisch.

Podczas wojny trzydziestoletniej (1618-1648) miasto kilkakrotnie oblegano i zdobywano. Do legendy przeszła jego obrona przed wojskami Ernsta von Mansfelda zimą 1626 r. To ponoć wtedy dzielne mieszkarki wylewały na głowy atakujących wrzącą wodę i kaszę jaglaną. Wydarzenia te upamiętnia rzeźba *Gliwiczanka* stojąca w narożniku jednej z kamienic przy Rynku.

W XVII i XVIII w. poza rzemiosłem i handlem gliwiczanie zajmowali się również sukiennictwem i warzeniem piwa. Jednak po trzech wojnach śląskich pomiędzy Austrią i Prusami (1750-1763) miasto podupadło. Później wraz z całym Górnym Śląskiem przyłączono je do państwa pruskiego (od 1741 r.). Następne lata zapoczątkowały dynamiczny rozwój gospodarczy, kulturowy i cywilizacyjny Gliwic. Z inicjatywy Fryderyka Wilhelma Redena – ojca górnośląskiego przemysłu, wybudowano tu m.in. Królewską Odlewnię Żelaza i Kanał Kłodnicki.

During the Thirty Years' War (1618-1648) the town was besieged and conquered several times. The defence of the town against the troops of Ernst von Mansfeld in the winter of 1626 became truly famous. Legend has it that brave townswomen were pouring boiling water and millet groats on the attackers' heads. These events are commemorated in the statue *Gliwice Woman*, adorning one corner of one of the tenement houses at the Main Square.

In the 17th and 18th centuries, besides craftsmanship and trade, Gliwice citizens were engaged in clothmaking and beer brewing. However, after three Silesian Wars between Austria and Prussia (1740-1763) the town fell into decline. Then it was incorporated to the Prussian state together with Upper Silesia (since 1741). Subsequent years marked a dynamic development of the economy, culture, and civilisation in Gliwice. Upon the initiative of Friedrich Wilhelm Reden, the father of the Upper Silesian industry, the Royal Cast Iron Foundry and the Kłodnica Canal were built here.

Während des Dreißigjährigen Krieges (1618-1648) wurde die Stadt mehrmals belagert und besetzt. Sagenumwoben ist die Verteidigung vor der Armee Ernst von Mansfelds im Winter 1626, als tapfere Stadtbürgerinnen angeblich kochendes Wasser und heiße Hirsegrütze auf die Köpfe der Angreifer gossen. An diese Ereignisse erinnert die Skulptur *Gleiwitzerin*, die sich in der Nische eines Eckhauses am Ring (Marktplatz) befindet.

Im 17. und im 18. Jh. beschäftigten sich die Einwohner der Stadt nicht nur mit Handwerk und Handel, sondern auch mit Tuchmacherei und Bierbrauerei. Die drei Schlesischen Kriege (1740-1763) brachten einen wirtschaftlichen Zusammenbruch. 1741 kam ganz Oberschlesien und damit auch Gliwice unter preußische Herrschaft. In den Folgejahren setzte in der Stadt eine dynamische Entwicklung im wirtschaftlichen, kulturellen und zivilisatorischen Bereich ein. Auf Initiative Friedrich Wilhelm von Redens – des Vaters der ober-schlesischen Industrie – wurden die Königliche Eisengießerei und der Klodnitzkanal erbaut.

W 1845 r. do miasta dotarła kolej. Jednocześnie otwierano liczne zakłady: górnicze, hutnicze, maszynowe i chemiczne. W ślad za nimi budowano wielkomięjskie kamienice, rezydencje i gmachy użyteczności publicznej. Obiekty prezentujące różne style i nurty architektoniczne, od historyzmu i secesji po modernizm. To wtedy powstały m.in. kamienice przy reprezentacyjnej ulicy Zwycięstwa, Willa Caro, budynek Starej Poczty, gmach Poczty Główniej i wiele, wiele innych.

Działania zbrojne I wojny światowej szczęśliwie ominęły miasto, choć wielu jego mieszkańców poległo na jej frontach. W 1918 r. ludność Gliwic liczyła ok. 60 tys. mieszkańców. Później na Górnym Śląsku doszło do wybuchu trzech powstań śląskich (1919-1921), które objęły również Gliwice. Walczący w nich Polacy marzyli o przyłączeniu tych ziem do państwa polskiego. Jednak w wyniku plebiscytu z 1921 r. 2/3 obszaru Górnego Śląska razem z Gliwicami pozostało w granicach Niemiec.

In 1845 railway was introduced in the town. Simultaneously, numerous industrial plants were opened: mines, steelworks, machine and chemical plants. They were followed by posh tenement houses, residences, and public utility buildings – edifices representing different styles and trends in architecture, from Historicism and Art Nouveau to Modernism. It was then that the tenement houses along the representational Zwycięstwa street were erected, as well as the Caro Villa, the building of the Old Post Office, the edifice of the Main Post Office, and many others.

Fortunately, the warfare of the World War I spared the town itself, although many Gliwice inhabitants were killed on its fronts. In 1918 the population of the city was ca. 60 thousand. Later on, three Silesian Uprisings broke out in Upper Silesia (1919-1921), comprising Gliwice, as well. The Poles who fought in them were dreaming of incorporating these lands to the Polish state. However, as a result of the 1921 plebiscite, 2/3 of the area of Upper Silesia, Gliwice included, remained within the borders of Germany.

1845 kam die Eisenbahn in die Stadt. Es wurden zahlreiche neue Berg-, Hütten-, Maschinen und chemische Werke eröffnet. Gleichzeitig entstanden großstädtische Bürgerhäuser, Residenzen und öffentliche Gebäude, die architektonisch verschiedene Stilrichtungen vertraten: von Historismus und Jugendstil bis hin zum Modernismus. Zu ihnen zählen u.a. die Bürgerhäuser an der heutigen Zwycięstwa-Straße, die alte Post, das Hauptpostamt und viele andere.

Von den Kampfhandlungen des Ersten Weltkrieges blieb die Stadt glücklicherweise verschont, viele Einwohner von Gliwice fielen jedoch an den Fronten des Krieges. 1918 lebten in der Stadt ca. 60.000 Menschen. Zwischen 1919 und 1921 kam es in Oberschlesien zu drei schlesischen Aufständen, die auch die Stadt umfassten. Die an den Erhebungen beteiligten Polen träumten von einem Anschluss der Region an den polnischen Staat. Infolge der Volksabstimmung von 1921 verblieben jedoch 2/3 Oberschlesiens bei Deutschland.

W latach 20. i 30. XX w. miasto nie zwalniało tempa rozwoju gospodarczego. To wtedy rozbudowano port lotniczy, obsługujący loty pasażerskie do Berlina, Wiednia, Teheranu i Konstantynopola. Wybudowano Kanał Gliwicki (dł. 40,6 km/ 6 śluz) oraz autostradę w kierunku Berlina. W jego modernistycznej zabudowie pojawiły się min. dom tekstylny Weichmanna, dworzec kolejowy, hotel Haus Oberschlesien (siedziba UM w Gliwicach), dom handlowy DeFaKa (DH Ikar). W tym czasie myśłano także o utworzeniu tzw. Trójmiasta, czyli połączeniu Gliwic, Zabrze i Bytomia w jeden organizm miejski. Jednak ostatecznie przeszkodził temu wielki kryzys gospodarczy lat 30. XX w.

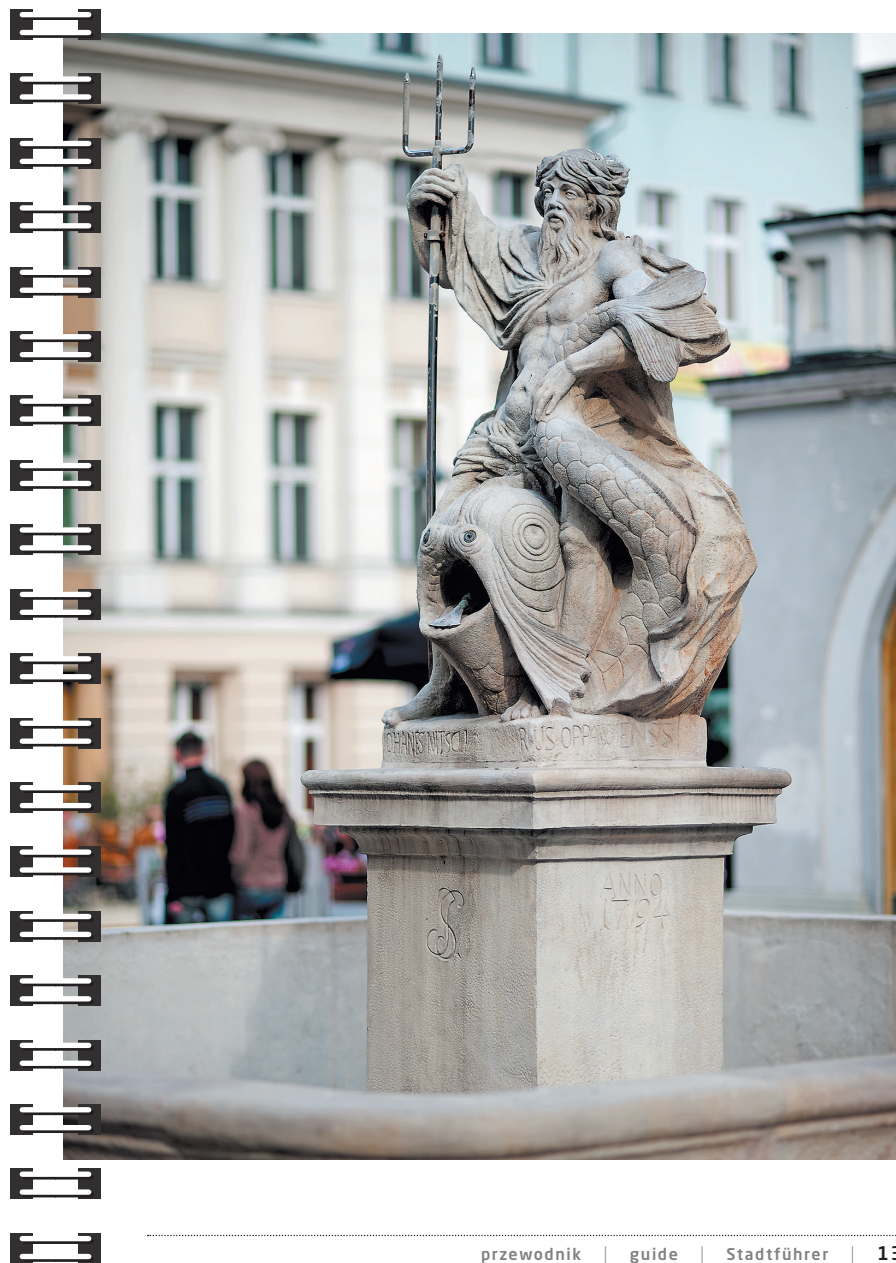
Tuż przed wybuchem II wojny światowej w mieście doszło do tzw. prowokacji gliwickiej. W czwartek 31 sierpnia 1939 r. o godz. 20⁰⁰ niemiecki oddział SS upodrzował atak ze strony Polaków na budynek miejscowej Radiostacji. Był to jeden z pretekstów do wypowiedzenia Polsce wojny. Przebieg prowokacji został dopiero ujawniony podczas procesu norymberskiego. W 1945 r. na mocy postanowień konferencji poczdamskiej wschodnie tereny przedwojennych Niemiec, w tym Górny Śląsk z Gliwicami, przyłączono do Polski.

In the 1920s and 1930s the city did not slow down the pace of its economic development. It was then that an airport servicing passenger flights to Berlin, Vienna, Tehran, and Constantinople was built. The Gliwice Canal (length 40.6km/6 sluices) and a motorway towards Berlin were constructed. Such structures as Weichmann's textile house, the railway station, Haus Oberschlesien hotel (seat of the Municipal Office in Gliwice), the DeFaKa department store (Ikar) appeared in its Modernist architecture of the city. At the time there were even plans to create the so-called Tricity, consisting of Gliwice, Zabrze, and Bytom combined in one urban organism. This plan however, was eventually thwarted by the great economic crisis in the 1930s.

Right before the outbreak of the World War II the city was a place of the so-called Gliwice provocation. On the Thursday of 31 August 1939 at 8:00 p.m. a German SS troop faked a Polish attack on the building of the local Radio Station. It became one of the pretexts for the declaration of war against Poland. The details of the provocation were disclosed only during the Nuremberg Trials. In 1945 under the provisions of the Potsdam Conference, the eastern part of the pre-war Germany, along with Upper Silesia and Gliwice, was incorporated to Poland.

In den 1920er und 1930er entwickelte sich die Wirtschaft der Stadt weiterhin dynamisch. Ausgebaut wurde der Flughafen, der Passagierverbindungen nach Berlin, Wien, Teheran und Konstantinopel bot. Es entstanden ferner der Gleiwitzer Kanal (Länge 40,6 km, 6 Schleusen) und eine Autobahn in Richtung Berlin. Im Stadtbild tauchten nun Gebäude im Stil des Modernismus auf: das Seidenhaus Weichmann, der Bahnhof, das Haus Oberschlesien (heute Sitz der Stadtverwaltung) und das Kaufhaus DeFaKa (heute Ikar). In dieser Zeit wurde auch erwogen, Gliwice, Hindenburg/Zabrze und Beuthen/Bytom zu einer Dreistädteeinheit zusammenzuschließen. Diesen Plan durchkreuzte jedoch endgültig die große Wirtschaftskrise der 1930er Jahre.

Kurz vor dem Ausbruch des Zweiten Weltkrieges fand in der Stadt die sog. Gleiwitzer Provokation statt. Am Donnerstag den 31. August 1939 um 20⁰⁰ Uhr führte eine Gruppe von SS-Männern einen fingierten Überfall auf den lokalen Rundfunksender durch. Diese Aktion stellte einen der Vorwände für den Überfall auf Polen dar. Der Verlauf der Provokation wurde erst im Rahmen der Nürnberger Prozesse publik gemacht. 1945 wurden die bisherigen ostdeutschen Gebiete, darunter Oberschlesien und Gliwice, entsprechend den Bestimmungen des Potsdamer Abkommens an Polen angeschlossen.

Przez długie lata powojenne miasto kojarzyło się wyłącznie z przemysłem ciężkim, hutnictwem i górnictwem węgla kamiennego. Ich prawdziwy stan ukazała dopiero transformacja społeczno-gospodarcza Polski pod koniec lat 80. XX w. Wtedy też Gliwice okazały się jednym z najbiedniejszych miast Górnego Śląska. Jego zakłady przemysłowe przynosiły duże straty, niszczyły środowisko naturalne. W bardzo złym stanie znajdowała się infrastruktura drogowa i komunikacyjna. Nie lepiej było z obiektami użyteczności publicznej, placówkami oświatowymi i ochrony zdrowia.

Przełomowym momentem dla miasta stało się utworzenie w 1996 r. strefy ekonomicznej w Gliwicach, jednej z czterech wchodzących w skład Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Pierwszym inwestorem były zakłady Opla. W ślad za nim napłynęli kolejni, reprezentujący branże: motoryzacyjną, metalową, budowlaną, maszynową, elektromaszynową i logistyczną. Dzięki strefie i działającym w niej firmom z kapitałem polskim oraz zagranicznym gospodarka Gliwic zaczęła rozwijać się w błyskawicznym tempie.

For long years after the war the city was associated predominantly with heavy industry, metallurgy, and hard coal mining. Its true condition was revealed only during the socioeconomic transformation of Poland at the end of the 1980s. It was then that Gliwice turned out to be one of the poorest towns in Upper Silesia. Its industrial plants were bringing heavy losses and destroying natural environment. Roads and transport infrastructure was in a very poor condition. The situation of public utility buildings, educational facilities and healthcare centres was not much better, either.

A real breakthrough for the city was the establishment of a special economic zone in Gliwice in 1996 – it was one of the four subzones constituting the Katowice Special Economic Zone. The first investor here was the Opel corporation. It was followed by next ones, representing automotive, metal, building, machine, electromechanical, and logistic industries. Thanks to the zone and the companies with the Polish and foreign capital operating in it, the economy of Gliwice started to develop at a rapid pace.

In der Nachkriegszeit wurde die Stadt über Jahrzehnte hinweg nur mit Schwerindustrie, Hüttenwesen und Steinkohlebergbau in Verbindung gebracht. Wie der tatsächliche Zustand dieser Branchen war, zeigte erst der gesellschaftliche und wirtschaftliche Wandel, der in Polen zum Ende der 1980er Jahre begann. Es stellte sich damals heraus, dass Gliwice zu den ärmsten Städten Oberschlesiens zählte. Die Industriebetriebe verzeichneten Verluste und verschmutzten die Umwelt. In einem sehr schlechten Zustand befanden sich die Straßen- und Verkehrsinfrastruktur. Nicht besser verhielt es sich mit den öffentlichen Gebäuden, den Bildungs- und Gesundheitseinrichtungen.

Einen Wendepunkt stellte die Gründung der Wirtschaftszone in Gliwice im Jahr 1996 dar, einer von vier, die die Kattowitzer Sonderwirtschaftszone bilden. Erster Investor waren die Opel-Werke, denen weitere Unternehmen aus der Auto-, Metall-, Bau-, Maschinen-, Elektromaschinen- und Logistikbranche folgten. Dank der Sonderwirtschaftszone und den dort ansässigen Firmen mit polnischem und ausländischem Kapital entwickelte sich die Wirtschaft von Gliwice in einem sehr dynamischen Tempo.

Do obecnego sukcesu miasta przyczynia się również jego nowoczesna infrastruktura drogowa i komunikacyjna, w tym: skrzyżowanie autostrad A1 i A4, Drogowa Trasa Średnicowa, zmodernizowany węzeł kolejowy PKP, port śródlądowy Śląskiego Centrum Logistyki S.A. (Kanał Gliwicki) i lotnisko sportowe. Duży wpływ na rozwój ma także Politechnika Śląska oraz liczne placówki naukowo-badawcze. Z ich wiedzy korzysta nowoczesny przemysł. Miasto systematycznie wspiera rozwój nowych technologii oraz innowacyjnych przedsiębiorstw. Ich wizytówką jest m.in. działalność Centrum Edukacji i Biznesu *Nowe Gliwice* oraz Parku Naukowo-Technologicznego *Technopark Gliwice*.

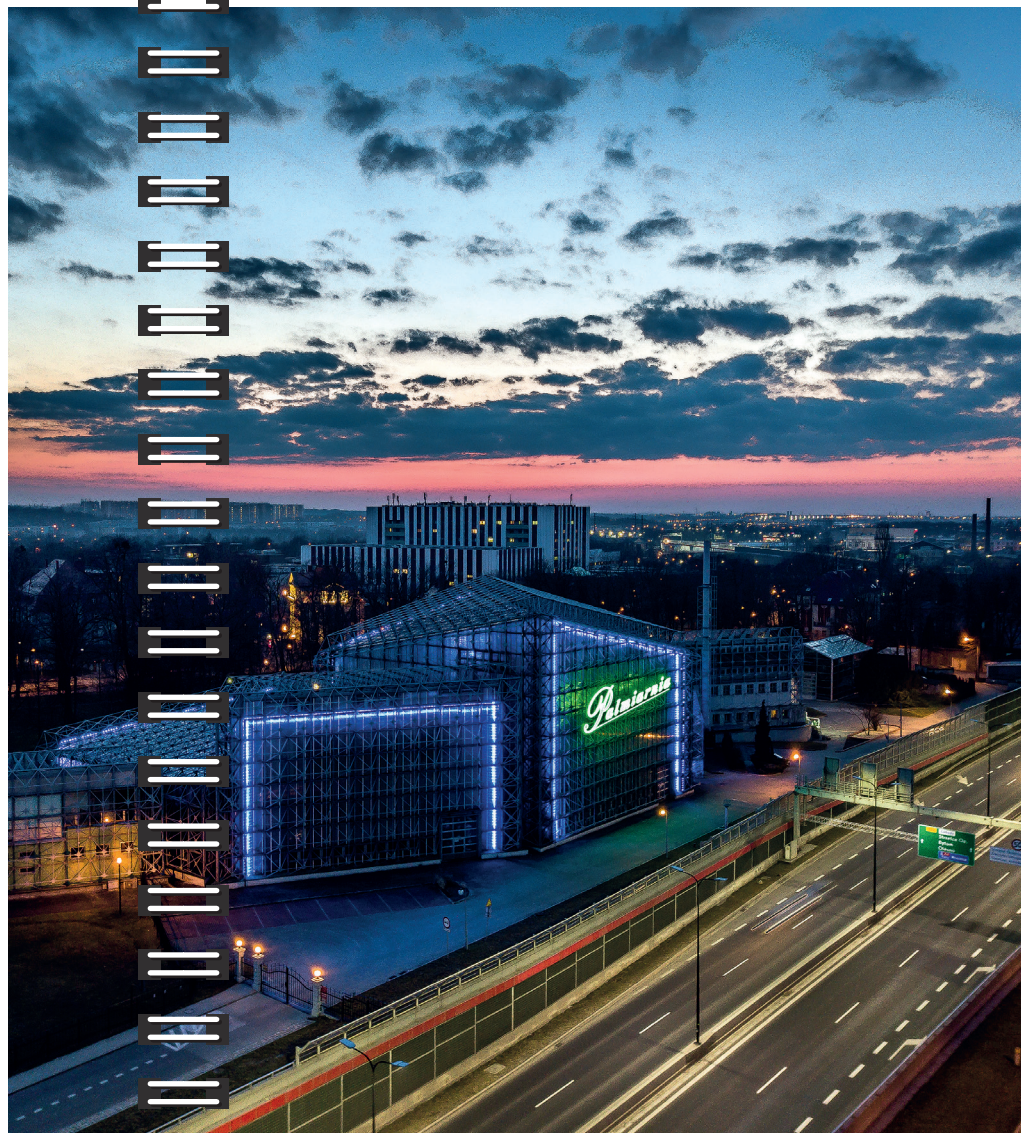
Gliwice to nie tylko nauka, biznes i praca. To również miasto, gdzie można zobaczyć ciekawe miejsca, skorzystać z bogatej oferty kulturalnej i rozrywkowej oraz aktywnie spędzić czas. Gliwice to miasto, które warto poznać!

State-of-the-art roads and transport facilities of the city also contribute to its success. These are: the interchange of the A1 and A4 motorways, the Cross-Regional Highway, the modernised railway junction, the inland port of the Silesian Logistic Centre (the Gliwice Canal), and the sports airfield. Silesian University of Technology and numerous science and research facilities have their share in the development of the city, too, as advanced industries make practical use of the knowledge they offer. The city systematically supports the development of new technologies and innovative enterprises. Their true showcase is the activity of the Education and Business Centre *New Gliwice* and of the Science and Technology Park *Technopark Gliwice*.

Gliwice stands not for only science, business, and work. It is also a city where one can see interesting sites, enjoy a very rich cultural and entertainment offer, as well as spend time actively. Gliwice is a city worth exploring!

Den Erfolg verdankt die Stadt auch ihrer modernen Straßen- und Verkehrsinfrastruktur. In Gliwice befinden sich die Kreuzung der Autobahnen A1 und A4, die Stadtschnellstraße DTŚ, ein modernisierter Eisenbahnknoten der Polnischen Staatsbahn PKP, der Binnenhafen des Schlesischen Logistikzentrums (Gleiwitzer Kanal) und ein Sportflugplatz. Einen großen Einfluss auf die Entwicklung der Stadt haben ferner die Schlesische Technische Universität (Politechnika Śląska) sowie zahlreiche weitere wissenschaftliche und Forschungseinrichtungen, welche die modernen Industriebetriebe unterstützen. Systematisch fördert die Stadt die Entwicklung von neuen Technologien und innovativen Unternehmen. Eine Art Schaufenster sind das Bildungs- und Geschäftszentrum *Nowe Gliwice* und das Wissenschafts- und Technologiezentrum *Technopark Gliwice*.

Gliwice ist aber viel mehr als nur Wissenschaft, Business und Arbeit. Die Stadt hat viele interessante Objekte sowie ein reiches kulturelles und Freizeitangebot. Es lohnt sich auf jeden Fall, Gliwice kennenzulernen!

RYNEK

Rynek

Sercem starówki miasta jest kwadratowy rynek (75 x 75 m) z Ratuszem pośrodku. Rynek zachował układ architektoniczno-przestrzenny z czasów średniowiecznej lokacji. Od jego narożników wybiegają po dwie prostopadłe ulice. Na skutek licznych pożarów i przebudów obecny Ratusz i otaczające go kamienice pochodzą z XIX i XX w. Ozdobą tego miejsca jest fontanna z rzeźbą Neptuna (1794 r.). Jej powstanie historycy wiążą z otwarciem Kanału Kłodnickiego, który poprzez Odrę połączył Gliwice z Morzem Bałtyckim. Obok fontanny zrekonstruowano cembrowinę nowożytnej studni.

Main Square

The heart of the Old Town is a quadrangular Main Square (75 x 75 m), with a Town Hall in the middle. The Main Square has retained its architectural and spatial layout from the medieval times. Two perpendicular streets branch out from each of its corners. Due to numerous fires and reconstructions, the today's Town Hall and the tenement houses that surround it date back to the 19th and 20th centuries. A true ornament of this place is a fountain with a statue of Neptune (1794). Historians connect its beginnings with the opening of the Kłodnica Canal, which linked Gliwice with the Baltic Sea through the Oder river. Next to the fountain, cribwork of a modern well has been reconstructed.

Marktplatz (Ring)

Den Mittelpunkt der Altstadt bildet ein quadratischer Marktplatz, der Ring (75 x 75 m), in dessen Mitte das Rathaus steht. Weitgehend erhalten blieb die architektonisch-räumliche Struktur des Rings aus der Zeit der Stadtgründung im Mittelalter. Von den Ecken des Rings gehen jeweils zwei vertikale Straßen ab. Da das Rathaus und die umliegenden Bürgerhäuser mehrmals durch Brände beschädigt und umgebaut wurden, stammt die jetzige Bebauung meistens aus dem 19. und dem 20. Jh. Die Zierde des Marktplatzes ist der Neptun-Brunnen aus dem Jahr 1794. Nach der Ansicht der Historiker ist seine Entstehung auf die Inbetriebnahme des Kłodnitzkanals zurückzuführen, der Gliwice über die Oder mit der Ostsee verband. Neben dem Neptun-Brunnen befindet sich auf dem Ring auch ein Brunnen aus der Neuzeit mit rekonstruierter Auskleidung.

RATUSZ

Ratusz

Pierwszy drewniany ratusz wzniesiono pod koniec XIII w. Natomiast jego obecny klasycystyczny budynek pochodzi z XIX-XX w. W 1978 r. dobudowano do niego północno-wschodni portyk z tarasem. Dominantą ratusza jest wieża o wys. 41,5 m. Z kolei jego południową ścianę zdobi najstarsza rzeźba miasta – Madonna Niepokalanego Poczęcia z 1726 r. To pamiątka obrony Gliwic przed wojskami Ernsta von Mansfelda w XVII w. Obecnie w Ratuszu odbywają się sesje Rady Miasta, ważne spotkania i uroczystości oraz są udzielane ślubu. W podziemiach znajduje się również stylowa restauracja.

Town Hall

The first wooden town hall was erected at the end of the 13th century. Its current Classicist building dates back to the 19th-20th century. In 1978 its north-eastern portico with a terrace was added. A dominant of the town hall is its 41.5m-high tower. Its southern part, on the other hand, is adorned with the oldest statue in the city, Our Lady of Immaculate Conception, from 1726. It commemorates the defence of Gliwice against the troops of Ernst von Mansfeld in the 17th century. Today the Town Hall is a place where sessions of the Municipal Council, important meetings, celebrations, and weddings are held. There is also a stylish restaurant in the basements.

Rathaus

Das erste Rathaus wurde zum Ende des 13. Jhs. aus Holz errichtet. Der bis heute erhaltene klassizistische Bau stammt aus dem 19.- 20. Jh. 1978 wurde der nordöstliche Säulengang mit einer Terrasse angebaut. Eine Dominante bildet der 41,5 m hohe Rathausurm. Die südliche Rathauswand schmückt die älteste erhaltene Skulptur der Stadt: die Figur der Immaculata – ein Relikt aus der Zeit der Verteidigung der Stadt vor dem Heer Ernst von Mansfelds im 17. Jh. Heute finden im Rathaus Sitzungen des Stadtrates, wichtige Treffen und Trauungen statt. In den Kellerräumen befindet sich ein stilvolles Restaurant.

MURY MIEJSKIE

Mury miejskie

W I poł. XV w. Gliwice otoczyły mury obronne z kamienia i cegły (dł.1125 m). Ponad nimi górowało ok. 36 baszt, a do środka wiodły dwie bramy – Biała (Bytomska) i Czarna (Raciborska). Fortyfikacje te rozebrano w XVIII i XIX w., aby umożliwić rozbudowę miasta. Średniowieczny przebieg murów pozostał czytelny dzięki ulicom Dolnych i Górnych Wałów. Większe ich fragmenty zachowały się przy ulicach: Grodowej, Basztowej i Pod Murami. Z kolei na placu Rzeźniczym zobaczymy relikty przedbramia i mostu czarnej bramy.

City walls

In the first half of the 15th century Gliwice got surrounded with brick and stone defensive walls (length: 1125m), with 36 towers hovering above. Two gates provided entrance to the town: the White (Bytom) Gate, and the Black (Racibórz) Gate. These fortifications were disassembled in the 18th and 19th centuries in order to allow the city to grow. The medieval layout of the walls is still legible thanks to Dolnych Wałów and Górnych Wałów streets. Bigger parts of the walls have survived at Grodowa, Basztowa, and Pod Murami streets. At Rzeźniczy square, on the other hand, we can see relics of the foregate and the bridge of the Black Gate.

Stadtmauer

In der ersten Hälfte des 15. Jhs. entstand der Mauerring aus Steinen und Ziegeln, dessen Länge 1125 m betrug. Über ihn ragten ca. 36 Basteien. In die Stadt führten zwei Tore: das Weiße (Beuthener) Tor und das Schwarze (Ratiborer) Tor. Um die weitere räumliche Entwicklung der Stadt zu ermöglichen, wurden die mittelalterlichen Befestigungsanlagen im 18. und im 19. Jh. geschliffen. Ihr ursprünglicher Verlauf entlang der heutigen Straßen Dolnych Wałów und Górnych Wałów lässt sich aber dennoch bis heute feststellen. Größere Fragmente der Stadtmauer sind an den Straßen Grodowa, Basztowa und Pod Murami zu sehen. Am Plac Rzeźniczy befinden sich wiederum Relikte des Torhauses und der Brücke des Schwarzen Tores.

MUZEUM W GLIWICACH

Muzeum w Gliwicach

Początki muzeum sięgają 1905 r. Przez lata jego cztery działy: sztuka i rzemiosło artystyczne, archeologia, historia oraz etnografia, zgromadziły ponad 80 tys. eksponatów. Można je oglądać w ramach wystaw stałych i czasowych, które prezentują oddziały muzeum: Willa Caro, Zamek Piastowski, Oddział Odlewnictwa Artystycznego, Radiostacja Gliwicka, Dom Pamięci Żydów Górnosląskich oraz galeria Czytelnia Sztuki.

Museum in Gliwice

The beginnings of the Museum date back to 1905. Over the years its four divisions: art and artistic crafts, archaeology, history, and ethnography have collected over 80 thousand artefacts which are displayed in permanent and temporary exhibitions in the Museum departments: Caro Villa, Piast Castle, Artistic Casting Department, Gliwice Radio Station, Upper Silesian Jews House of Remembrance, and the Art Reading Room gallery.

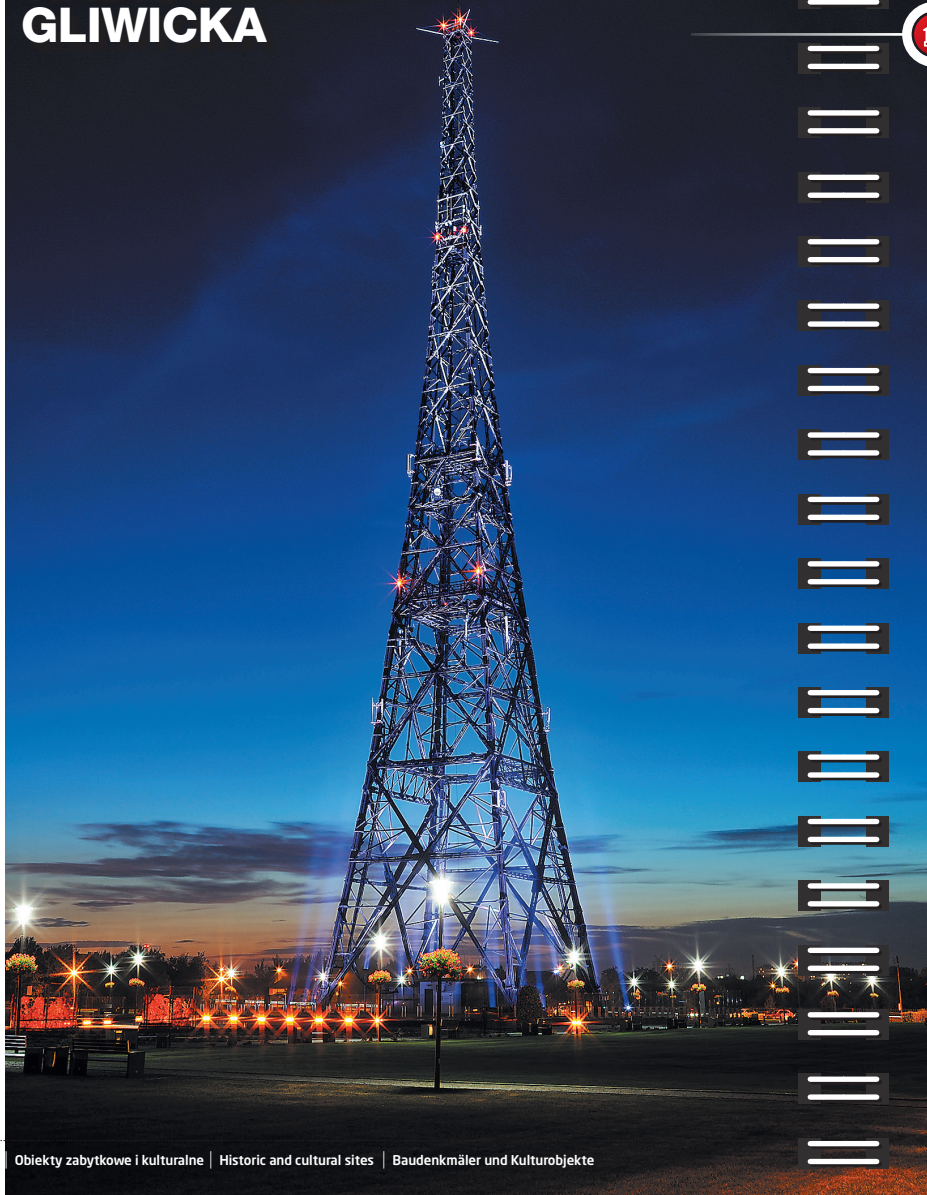
Museum in Gliwice

Das Museum wurde 1905 gegründet. Die Sammlungen seiner vier Fachbereiche (Kunst, Kunstgewerbe, Archäologie, Ethnografie) umfassen über 80.000 Exponate, die im Rahmen von Dauer- und Wechselausstellungen präsentiert werden. Das Museum besteht aus folgenden Abteilungen: Villa Caro, Piasten-Schloss, Abteilung für Kunstguss, Sender Gleiwitz, Haus des Gedenkens der Oberschlesischen Juden, Galerie Leseraum für Kunst.

Adres:

Dyrekcja/działy muzeum/
wystawa stała, Willa Caro
ul. Dolnych Wałów 8a
tel. 32 231 08 54
www.muzeum.gliwice.pl

MUZEUM W GLIWICACH RADIOSTACJA GLIWICKA

Radiostacja Gliwicka

Jej drewniana wieża antenowa z 1935 r. jest jedną z najwyższych konstrukcji tego typu na świecie (wys. 111 m). W nocy 31.08.1939 r. miała tu miejsce tzw. prowokacja gliwicka. To wtedy Niemcy upozorowali atak na radiostację ze strony Polaków, co było jednym z pretekstów do wypowiedzenia Polsce wojny. Radiostacja Gliwicka leży na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego, a jej obiekty są oddziałem Muzeum w Gliwicach, który prezentuje dokumenty, urządzenia i sprzęt radiowy z lat 20. i 30. XX w. Od 2017 r. na jej terenie działa również Park Sensoryczny, którego urządzenia odkrywają przed zwiedzającymi wsłaniały świat dźwięku. W 2017 r. Radiostacja Gliwicka została wpisana na listę Pomników Historii.

Gliwice Radio Station

Its wooden antenna mast from 1935 is one of the world's tallest structures of the type (height: 111 m). On the night of 31 August 1939 the Gliwice provocation took place here. It was then that Germans faked a Polish attack on the radio station, which constituted one of the pretext for the declaration of war against Poland. The Radio Station belongs to the Industrial Monuments Route of Silesia, and its facilities constitute a department of the Museum in Gliwice, which displays documents, appliances, and radio broadcasting equipment from the 1920s and 1930s. In 2017 a Sensory Park was arranged there – its devices open a door to a wonderful world of sounds before visitors. In 2017 the Gliwice Radio Station was added to the list of Historic Monuments.

Sender Gleiwitz

Sein 111 m hoher, hölzerner Sendeturm aus dem Jahre 1935 gehört zu den höchsten Konstruktionen dieser Art in der ganzen Welt. In der Nacht des 31.08.1939 fand hier die sog. Gleiwitzer Provokation statt, ein fingierter deutscher Überfall, der der polnischen Seite zur Last gelegt wurde. Der Anschlag stellte einen der Vorwände für den deutschen Überfall auf Polen dar. Der Sender liegt an der Route der Technikenkmäler der Woiwodschaft Schlesien. In der dortigen Abteilung des Museums Gliwice werden Unterlagen und Rundfunkanlagen aus den 1920er und 1930er Jahren präsentiert. Seit 2017 gibt es auf dem Sendergelände einen Sensory-Park, der den Besuchern eine wundervolle Klangwelt eröffnet. 2017 wurde der Sender Gleiwitz in die Nationale Liste der Baudenkmäler der Geschichte aufgenommen.

Adres:

ul. Tarnogórska 129
tel. 32 300 04 04

www.muzeum.gliwice.pl

poniedziałek: nieczynne
wtorek-piątek: 10⁰⁰ - 16⁰⁰
sobota i niedziela: 11⁰⁰ - 16⁰⁰
(maj - wrzesień do 17⁰⁰)

Park Sensoryczny
pod wieżą otwarty jest
codziennie w godzinach:
6⁰⁰ - 22⁰⁰ (maj-wrzesień),
6⁰⁰ - 20⁰⁰ (paźdz.-kwiecień)

MUZEUM W GLIWICACH ZAMEK PIASTOWSKI

Zamek Piastowski

Budowla ta powstała w II poł. XVI w. i była wpisana w południową linię murów obronnych miasta. Początkowo pełniła funkcję arsenału, a później więzienia, folwarku i magazynu. Gotycki wygłęd odzyskała dzięki rewaloryzacji dokonanej w latach 1956-1959. Dziś jest jednym z oddziałów Muzeum w Gliwicach. W jego zbiorach są m.in. naczynia, ozdoby i narzędzia z okresu kultury łużyckiej, pamiątki z powstań śląskich i plebiscytu (1919-1921) oraz kolekcja fotografii górnośląskich obiektów przemysłowych (XIX-XX w.).

Piast Castle

This edifice was erected in the second half of the 16th century and it was part of the southern line of the defensive walls of the town. Initially, it served as an arsenal, and subsequently as a prison, a grange, and a warehouse. It regained its Gothic style thanks to the revalorisation carried out in 1956-1959. Today it is one of the departments of the Museum in Gliwice. Its collections comprise dishes, ornaments, and tools from the Lusatian culture, artefacts from the Silesian Uprisings and the Plebiscite (1919-1921), as well as a collection of photographs of Upper Silesian industrial plants (19th-20th c.).

Piasten-Schloss

Das Objekt entstand in der zweiten Hälfte des 16. Jhs. und bildete ein Element der südlichen Stadtbefestigung. Anfangs diente es als Zeughaus, später als Gefängnis, Gutshof und Lagerhaus. Seine gotische Form erhielt das Schloss im Rahmen der Renovierungsarbeiten von 1956-1959 wieder. Heute beherbergt das Objekt eine Abteilung des Museums in Gliwice, in der u.a. Gefäße, Schmuck und Werkzeug aus der Periode der Lausitzer Kultur, Exponate aus der Zeit der schlesischen Aufstände und der Volksabstimmung (1919-1921), sowie die Sammlung fotografischer Aufnahmen von oberschlesischen Industriewerken (19. Jh. - 20. Jh.) gezeigt werden.

Adres:

ul. Pod Murami 2
tel. 32 231 44 94
www.muzeum.gliwice.pl

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek: nieczynne
wtorek: 9⁰⁰ - 15⁰⁰
środa: 9⁰⁰ - 16⁰⁰
czwartek - piątek: 10⁰⁰ - 16⁰⁰
sobota: 11⁰⁰ - 17⁰⁰
niedziela: 11⁰⁰ - 16⁰⁰

MUZEUM W GLIWICACH WILLA CARO

Willa Caro

Ta neorenesansowa willa powstała w latach 1882-1885 r. na zlecenie przemysłowca Oscara Caro. Pierwotnie była jednopiętrowa, lecz w 1924 r. dobudowano do niej drugie piętro. Willę otaczał rozległy ogród. Później jej właścicielem był Mikołaj von Ballestrem, który w 1934 r. odstąpił ją magistratowi miasta. Ten z kolei przekazał obiekt Muzeum Górnośląskiemu w Gliwicach. Po 1945 r. willa stała się główną siedzibą Muzeum w Gliwicach i zarazem jednym z jego oddziałów. Obecnie prezentowana jest tu wystawa XIX-wiecznych wnętrz mieszkalnych górnośląskich przemysłowców, na które składają się m.in. oryginalne meble, sprzęty, kolekcje broni i trofeów myśliwskich. Od 2018 r. Muzeum w Gliwicach prowadzi Czytelnię Sztuki – miejsce wystaw i dyskusji kulturalnych.

Caro Villa

This Neo-Renaissance villa was erected in 1882-1885, upon the commission of a local industrialist, Oscar Caro. Initially, it consisted of only one floor, but in 1924 the second one was added. The villa was surrounded by a big garden. Later on it was owned by Nicolaus von Ballestrem, who in 1934 bestowed it to the municipality of Gliwice, which in turn handed the building over to the Upper Silesian Museum in Gliwice. After 1945 the villa became the main seat of the Museum in Gliwice, and at the same time one of its departments. Today it houses an exhibition of 19th-century residential interiors of Upper Silesian industrialists, consisting of such exhibits as genuine furniture, appliances, collections of weapons and of hunting trophies. Since 2018 Gliwice Museum has run the Art Reading Room – a venue for exhibitions and cultural discussions.

Villa Caro

Die Villa im Neorenaissance-Stil wurde 1882-1885 für den Industriellen Oscar Caro gebaut. Das ursprünglich einstöckige Gebäude wurde 1924 aufgestockt. Umgeben war das Haus früher von einem großräumigen Garten. Der spätere Besitzer, Nikolaus von Ballestrem, trat das Objekt 1934 der Stadt ab, die es wiederum dem Oberschlesischen Museum übergab. Seit 1945 dient die Villa Caro als Hauptgebäude des Museums in Gliwice und zugleich als eine seiner Abteilungen. Die Dauerausstellung in der Villa präsentiert Wohnräume ober-schlesischer Industrieller vom 19. Jh., darunter originale Möbel, Sammlungen von Waffen und Jägertrophäen. Seit 2018 betreibt das Museum in Gliwice den Kunst-Leseraum – einen Ort für kulturelle Ausstellung und Diskussionen.

Adres:

ul. Dolnych Wałów 8a
tel. 32 231 08 54
www.muzeum.gliwice.pl

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek: nieczynne
wtorek: 9⁰⁰ - 15⁰⁰
środa: 9⁰⁰ - 16⁰⁰
czwartek – piątek: 10⁰⁰ - 16⁰⁰
sobota: 11⁰⁰ - 17⁰⁰
niedziela: 11⁰⁰ - 16⁰⁰

MUZEUM W GLIWICACH ODDZIAŁ ODLEWNICTWA ARTYSTYCZNEGO

Wytwarzanie stali

Stal wytwarzana jest z żelaza i węglowodorów. W procesie tym żelazo jest stopione z węglem i innymi pierwiastkami, które nadają mu właściwości mechaniczne. Wytwarzanie stali jest procesem, który trwa od tysięcy lat. W XIX wieku, dzięki odkryciu, że dodanie węgla do żelaza zwiększa jego wytrzymałość, rozpoczęto masowe wytworzenie stali. W XX wieku, dzięki odkryciu, że dodanie manganu do żelaza zwiększa jego wytrzymałość, rozpoczęto masowe wytworzenie stali. W XXI wieku, dzięki odkryciu, że dodanie niklu do żelaza zwiększa jego wytrzymałość, rozpoczęto masowe wytworzenie stali.

Oddział Odlewnictwa Artystycznego

Oddział Odlewnictwa Artystycznego mieści się w dawnej maszynowni Kopalni Węgla Kamiennego *Gliwice*, zbudowanej w latach 1912-1914 według projektu niemieckich architektów Emila i Georga Zillmannów. Stała ekspozycja jest jedną z pierwszych nowoczesnych, interaktywnych i multimedialnych ekspozycji muzealnych na Śląsku.

Artistic Casting Museum

The Artistic Casting Museum is located in the former engine room of the *Gliwice* Hard Coal Mine, erected in 1912-1914 according to a design by German architects, Emil and Georg Zillmann. Its permanent exposition is one of the first modern interactive and multimedia museum expositions in Silesia.

Abteilung für Kunstguss

Die Abteilung für Kunstguss befindet sich im ehemaligen Maschinenhaus der *Gleiwitzgrube*, eines zwischen 1912 und 1914 nach einem Entwurf der deutschen Architekten Emil und Georg Zillmann erbauten Steinkohlebergwerks. Die Dauerausstellung war eine der ersten interaktiven und multimedialen musealen Ausstellungen in Oberschlesien.

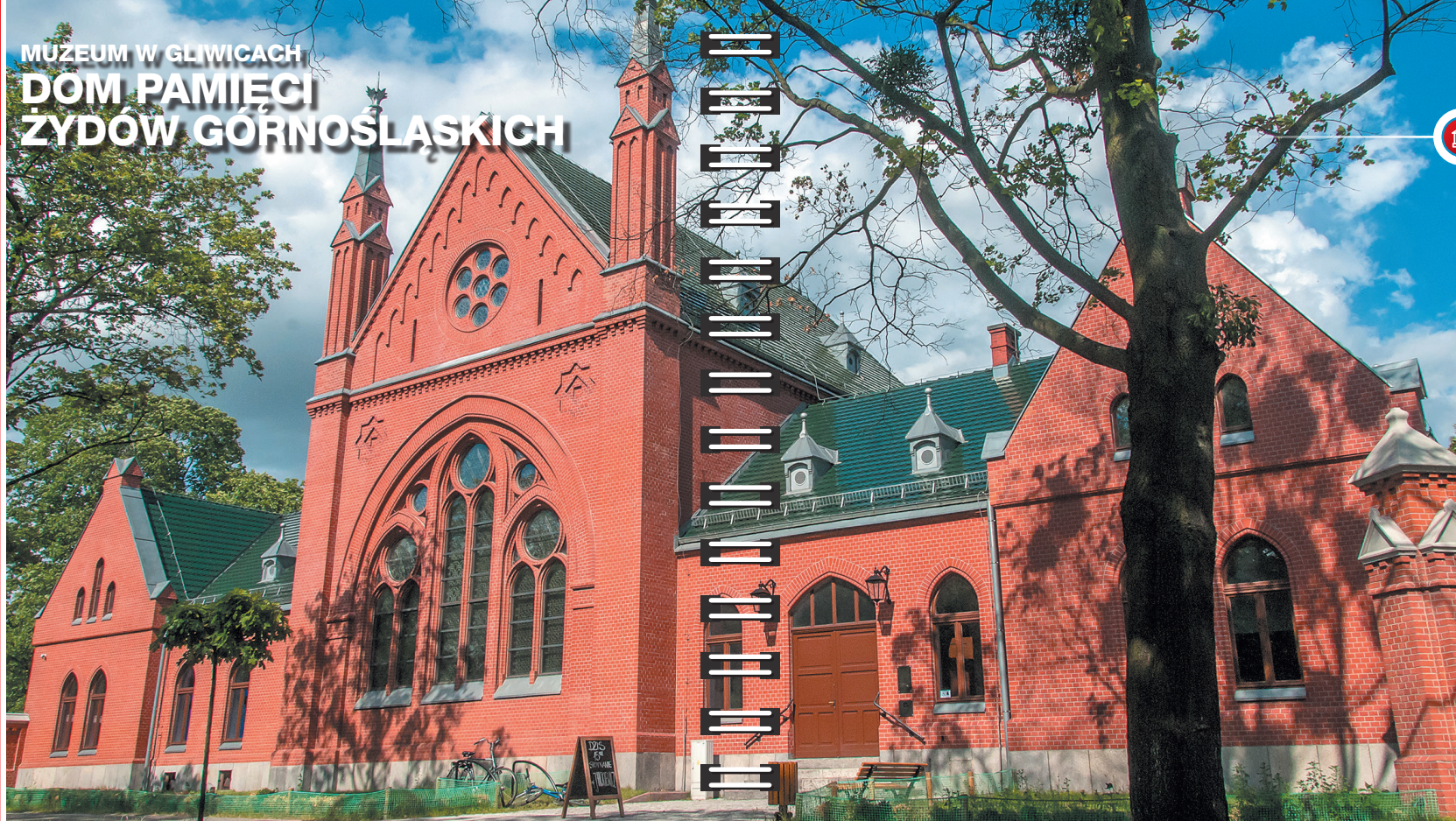
Adres:

Centrum Edukacji i Biznesu Nowe Gliwice
ul. Bojkowska 37
tel. 32 335 44 03

wtorek – środa: 10⁰⁰ – 15⁰⁰
czwartek – piątek: 10⁰⁰ – 16⁰⁰
sobota – niedziela: 11⁰⁰ – 16⁰⁰

www.muzeum.gliwice.pl

MUZEUM W GLIWICACH DOM PAMIĘCI ŻYDÓW GÓRNOŚLĄSKICH

Dom Pamięci Żydów Górnośląskich

Placówka jest oddziałem Muzeum w Gliwicach i zajmuje dawny żydowski Dom Przedpogrzebowy z 1903 r. Jej otwarcie poprzedzone kilkuletnią rewitalizacją nastąpiło w 2016 r. Misją oddziału jest gromadzenie materialnego świadectwa Żydów na Górnym Śląsku i krzewienie dialogu międzykulturowego. Dom Pamięci Żydów Górnośląskich otrzymał nagrodę marszałka województwa śląskiego (2016 r.) oraz wyróżnienie w prestiżowym konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków *Zabytek Zadbane 2017*.

Upper Silesian Jews House of Remembrance

This facility is a department of the Museum in Gliwice and it is located in the former Jewish Prefunerial House from 1903. Its opening, preceded with seven-year-long revitalisation, took place in 2016. The mission of this place is to collect materials relating to Jews in Upper Silesia and to promote the intercultural dialogue. The Upper Silesian Jews House of Remembrance was given an award of the Marshal of the Province of Silesia (2016) and a distinction in a prestigious competition announced by the General Monument Conservation Officer *Well Kept Monument 2017*.

Haus des Gedenkens der Oberschlesischen Juden

Diese Abteilung des Museums Gliwice hat ihren Sitz in der 1903 erbauten, ehemaligen jüdischen Totenhalle. Nach mehrjähriger Sanierung wurde die Einrichtung 2016 eröffnet. Die Abteilung setzt sich zum Ziel, das materielle Erbe der ober-schlesischen Juden zu bewahren und den interkulturellen Dialog zu fördern. Das Haus des Gedenkens der Oberschlesischen Juden erhielt 2016 den Preis des Marschalls der Woiwodschaft Schlesien und 2017 eine Auszeichnung im prestigevollen Wettbewerb des Landesdenkmalpflegers *Gepflegtes Baudenkmal*.

Adres:

ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 14
tel. 32 428 16 09

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek – nieczynne
wtorek – piątek: 10⁰⁰ – 16⁰⁰
sobota: 11⁰⁰ – 17⁰⁰
niedziela: 11⁰⁰ – 15⁰⁰

www.muzeum.gliwice.pl

Inne Muzea

Mineraly, pompy, tatuaże i światła

Na terenie Gliwic działają też: Muzeum Geologii Ziłóz im. Czesława Poborskiego, Muzeum Techniki Sanitarnej i Muzeum Tatuażu. To pierwsze, należące do Politechniki Śląskiej, ma największy na Górnym Śląsku zbiór kopaliny użytecznych i kolekcję minerałów skał występujących w skorupie ziemskiej. Z kolei to drugie, będące własnością Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., eksponuje zabytkowe urządzenia techniki sanitarnej z XIX i XX w. Jego goście mogą też skorzystać z oferty zwiedzenia nowoczesnej oczyszczalni ścieków. Natomiast prywatne Muzeum Tatuażu ukazuje historię, piękno i różnorodność tego zjawiska kulturowego na świecie, a Funzeum to multimedialne muzeum światła i kolorów.

Other Museums

Minerals, pumps, tattoos and lights

There are other museums operating in Gliwice, as well: the Czesław Poborski Museum of Deposit Geology, Museum of Sanitary Technology, and Tattoo Museum. The first one, which belongs to the Silesian University of Technology, has the biggest collection of useful minerals in Silesia and a collection of minerals of rocks occurring in the earth's crust. The second museum, administered by the Water Supply and Wastewater Treatment Plant, displays historic sanitary technology appliances from the 19th and 20th century. Visitors can also see a state-of-the-art wastewater treatment plant. The privately owned Tattoo Museum, on the other hand, presents the history, beauty, and diversity of this cultural phenomenon in the world, and Funzeum is a multimedia museum of light and colour

Weitere Museen

Mineralien, Pumpen, Tätowierungen und Licht

In der Stadt Gliwice sind ferner folgende weitere Museen tätig: Czesław-Poborski-Museum für Geologie von Lagerstätten, das Museum für sanitäre Technik und das Museum für Tätowierungen. Das erstere gehört der Schlesischen Technischen Universität und besitzt die größte Sammlung von Nutzrohstoffen und Eisenmineralien, die im Erdreich vorkommen, in Oberschlesien. Das Museum für sanitäre Technik gehört den Wasser- und Kanalisationswerken und präsentiert historische sanitäre Anlagen aus dem 19. und dem 20. Jh. Besucher können auch eine moderne Kläranlage besichtigen. Das private Museum für Tätowierungen zeigt wiederum die Geschichte, die Schönheit und die Vielfalt dieses weltweiten kulturellen Phänomens, und Funzeum ist ein multimediales Museum für Licht und Farben.

Adresy:

Muzeum Geologii Ziłóz
ul. Akademicka 2
tel. 32 237 26 08
www.polsl.pl/r6

Muzeum Techniki Sanitarnej
ul. T. Edisona 16
tel. 32 401 14 40
www.muzeum.pwik.gliwice.pl

Muzeum Tatuażu
ul. Krupnicza 16
tel. 602 772 152

Funzeum
ul. Pszczyńska 315
tel. 518 080 422
www.funzeum.pl

CENTRUM KULTURY VICTORIA W GLIWICACH

Centrum Kultury Victoria w Gliwicach

Centrum Kultury Victoria w Gliwicach to samorządowa instytucja kultury, działająca od 1 grudnia 2021 roku. Zajmuje się organizacją różnorodnych form edukacji kulturalnej oraz koncertów, wystaw, spotkań, festiwali, a także innych projektów artystycznych. Oprócz działalności impresaryjnej prowadzi punkt informacji turystycznej i kulturalnej, współpracuje z twórcami, grupami nieformalnymi, organizacjami pozarządowymi, podmiotami działającymi w kulturze w Gliwicach oraz innymi ośrodkami w kraju i za granicą. CK Victoria nie ogranicza się do jednej sceny i jednego scenariusza – wypełnia miejską przestrzeń wieloma inicjatywami i tworzy bogaty i różnorodny kalendarz wydarzeń.

Victoria Cultural Centre in Gliwice

The Victoria Cultural Centre in Gliwice is a local government cultural institution that has been in operation since 1 December 2021. It organises various forms of cultural education as well as concerts, exhibitions, meetings, festivals, and other artistic projects. In addition to its impresario activities, it runs a tourist and cultural information point, cooperates with artists, informal groups, non-governmental organisations, entities active in culture in Gliwice, and other centres at home and abroad. CK Victoria does not limit itself to one stage and one scenario - it fills the urban space with many initiatives and creates a rich and varied calendar of events.

Das Kulturzentrum Victoria in Gliwice

Das Kulturzentrum Victoria in Gliwice ist eine Kultureinrichtung der Selbstverwaltung, die seit 1. Dezember 2021 tätig ist. Es organisiert verschiedene Formen der kulturellen Bildung sowie Konzerte, Ausstellungen, Begegnungen, Festivals und andere künstlerische Projekte. Neben seiner Tätigkeit als Veranstalter betreibt es eine touristische und kulturelle Informationsstelle und arbeitet mit Schöpfern, informellen Gruppen, Nichtregierungsorganisationen, die im Bereich Kultur in Gliwice tätig sind, sowie mit anderen Zentren im In- und Ausland zusammen. Das Kulturzentrum Victoria beschränkt sich nicht auf eine Bühne und ein Szenario - es füllt den städtischen Raum mit zahlreichen Initiativen aus und schafft einen reichen und abwechslungsreichen Veranstaltungskalender.

Adres:

Centrum Kultury Victoria
w Gliwicach
ul. Barlickiego 3
tel. 32 444 28 12
www.ckvictoria.pl

CENTRUM KULTURY VICTORIA SCENA W RUINACH TEATRU VICTORIA

Scena w Ruinach Teatru Victoria

zajmuje pozostałości budynku teatru z 1890 r. W latach międzywojennych był on częścią dużego kompleksu rozrywkowego miasta. Poza teatrem działały w nim m.in. kino, kabaret, kawiarnia, restauracja i basen pływacki. W 1945 r. padł ofiarą pożaru wzniesionego przez Rosjan i od tego czasu ma postać trwałej ruiny. Obecnie wewnątrz obiektu są miejscem niezwykłych spektakli teatralnych, wystaw i koncertów muzycznych.

The stage in the Ruins of the Victoria Theatre

occupies the remains of the theatre building from 1890. In the interwar period it was a part of a big entertainment complex of the city. Besides the theatre, it consisted of a cinema, a cabaret, a café, a restaurant and a swimming pool. In 1945 it fell victim to fire started by Russians, and ever since then it has been kept as a permanent ruin. Today the interiors of the building are a venue of unique theatrical shows, exhibitions, and musical concerts.

Die Bühne in den Ruinen des Theaters Victoria

befindet sich in einem alten, 1890 eröffneten Theater. In der Zwischenkriegszeit bildete dieses den Teil eines großen städtischen Unterhaltungskomplexes. Außer dem Theater umfasste er u.a. ein Kino, ein Kabarett, ein Café, ein Restaurant und ein Schwimmbecken. 1945 wurde das Gebäude von sowjetischen Soldaten in Brand gesetzt und war seitdem eine Ruine. In den außergewöhnlichen Innenräumen des Theaters finden Theateraufführungen, Ausstellungen und Konzerte statt.

Adres:

Scena w Ruinach
Aleja Przyjaźni 18
tel. 32 231 88 13
www.kvictoria.pl

CENTRUM KULTURY VICTORIA SCENA BAJKA – KINO AMOK

KINO
AMOK SCENA
BAJKA

Scena Bajka - Kino Amok

to placówka kulturalna, która zajmuje budynek dawnego kina UP-Lichtspiele z 1928 r. Na jego widowni mogły wtedy zasiąść 1000 osób. Dziś gruntownie zmodernizowany obiekt posiada dwie sale. Większa z nich, mająca 342 miejsca, służy projekcjom filmowym, spektakłom teatralnym i koncertom muzycznym. W mniejszej sali działa kino studyjne *Amok*, które otrzymało nagrodę Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w kategorii KINO za 2013 rok i w kategorii EDUKACJA FILMOWA za rok 2017.

Bajka Stage - Amok Cinema

is a cultural institution located in the building of the former UP-Lichtspiele cinema from 1928. Its audience could accommodate 1000 patrons. Today this thoroughly modernised facility has two halls. The bigger one, with 342 seats, is used for film screenings, theatrical shows, and musical concerts. The smaller one houses *Amok* arthouse cinema, which received an award of the Polish Film Institute in the category CINEMA for the year 2013, and in the category FILM EDUCATION for the year 2017.

Bühne Bajka - Kino Amok

ihren Sitz hat diese Einrichtung im ehemaligen Gebäude des Kinos UP-Lichtspiele, das 1928 eröffnet wurde und 1000 Zuschauern Platz bot. Heute verfügt das umfassend modernisierte Objekt über zwei Säle. Der größere, mit 342 Plätzen, dient als Kino-, Theater- und Konzertsaal. In dem kleineren ist das Studiokino *Amok* tätig, das 2013 den Preis des Polnischen Instituts für Kinokunst in der Kategorie KINO und 2017 in der Kategorie FILMBILDUNG erhielt.

Adres:

Scena Bajka - Kino Amok
ul. Dolnych Wałów 3
tel. 32 231 56 99
www.ckvictoria.pl

CENTRUM KULTURY VICTORIA
GAMA

**GA
MA** gliwicka
aplikacja
miejskich
aktywności

**CAŁA
MOŻLIWOŚCI**

*KALENDARZ WYDARZEŃ
W TWOJEJ KIESZENI*
wydarzenia | miejsca | trasy | mapa

Zainstaluj za darmo

gama.gliwice.eu

ORGANIZATOREM
CENTRUM KULTURY
VICTORIA
JEST MIASTO GLIWICE

Centrum Kultury Victoria - GAMA

Informacje o tym, co dzieje się w Gliwicach dostępne są w jednym miejscu - Gliwickiej Aplikacji Miejskich Aktywności, którą każdy może bezpłatnie zainstalować w swoim telefonie. W skrócie - to kompleksowy, aktualny informator o ofercie wydarzeń organizowanych w naszym mieście. GAMA to także narzędzie dla organizatorów imprez, którzy dzięki formularzowi „Zgłoś wydarzenie”, mogą przesyłać swoje propozycje, które po zatwierdzeniu (i ewentualnej korekcie administratorów aplikacji), będą widoczne w kalendarzu.

Victoria Cultural Center in Gliwice - GAMA

Information about what is happening in Gliwice is available in one place - the Gliwice Municipal Activities Application (Gliwicka Aplikacja Miejskich Aktywności), which anyone can install on their phone free of charge. In short, it is a comprehensive, up-to-date guide to the events organized in our city. GAMA is also a tool for event organizers who, thanks to the "Submit an event" form, can send their proposals which, after approval (and possible adjustment by the app administrators), will become visible in the calendar.

Das Kulturzentrum Victoria in Gliwice - GAMA

Informationen über das, was in Gliwice passiert, sind an einem Ort verfügbar - Städtische Aktivitäten App (Gliwicka Aplikacja Miejskich Aktywności), die jeder kostenlos auf seinem Handy herunterladen kann. Sie ist ein umfassender und aktueller Wegweiser durch das Angebot an Veranstaltungen in unserer Stadt. GAMA ist auch ein Werkzeug für die Organisatoren von Veranstaltungen, die dank des Formulars „Ereignis melden“ ihre Vorschläge einreichen können, die nach der Genehmigung (und eventuellen Korrektur durch die Administratoren der Anwendung) im Kalender sichtbar werden.

GAMA - Gliwicka Aplikacja Miejskich Aktywności:

www.gama.gliwice.eu

TEATR MIEJSKI W GLIWICACH

Teatr Miejski w Gliwicach

Teatr Miejski w Gliwicach kontynuuje tradycje teatralne i operetkowe miasta. Jest najmłodszą z placówek kulturalnych Górnego Śląska i teatrów repertuarowych w Polsce. Rozpoczął działalność 13 października 2016 roku.

Municipal Theatre in Gliwice

Municipal Theatre in Gliwice continues the traditions of theatre and operetta in the city. It is the youngest cultural facility in Upper Silesia and the youngest repertoire theatre in Poland. It started to operate on 13 October 2016.

Das Stadttheater Gliwice

Das Stadttheater Gliwice setzt die Theater- und Operettentradition der Stadt fort. Das am 13. Oktober 2016 eröffnete Theater ist nicht nur die jüngste der ober-schlesischen Kultureinrichtungen, sondern auch das jüngste polnische Repertoiretheater.

TEATR MIEJSKI W GLIWICACH

SCENA PRZY NOWYM ŚWIECIE

Scena przy Nowym Świecie

dzięki szerokiej formule programowej spełnia oczekiwania zarówno publiczności przywiązanej do repertuaru muzycznego, jak również miłośników teatru dramatycznego. W repertuarze znajdują się także spektakle przygotowane z myślą o najmłodszym widzach. Istotnym polem działalności jest edukacja teatralna. Pod szyldem teatru odbywają się spotkania Dziecięcego Studia Teatralnego i Sceny Seniora.

Stage at Nowy Świat street

thanks to its rich programme formula, satisfies expectations of the audience fond of the musical repertoire, as well as fans of the dramatic theatre. Its repertoire also includes shows prepared especially for the youngest viewers. Theatrical education constitutes an important field of activity here. The theatre organises events of the Children's Theatre Studio and of the Senior Stage.

Bühne an der Straße Nowy Świat

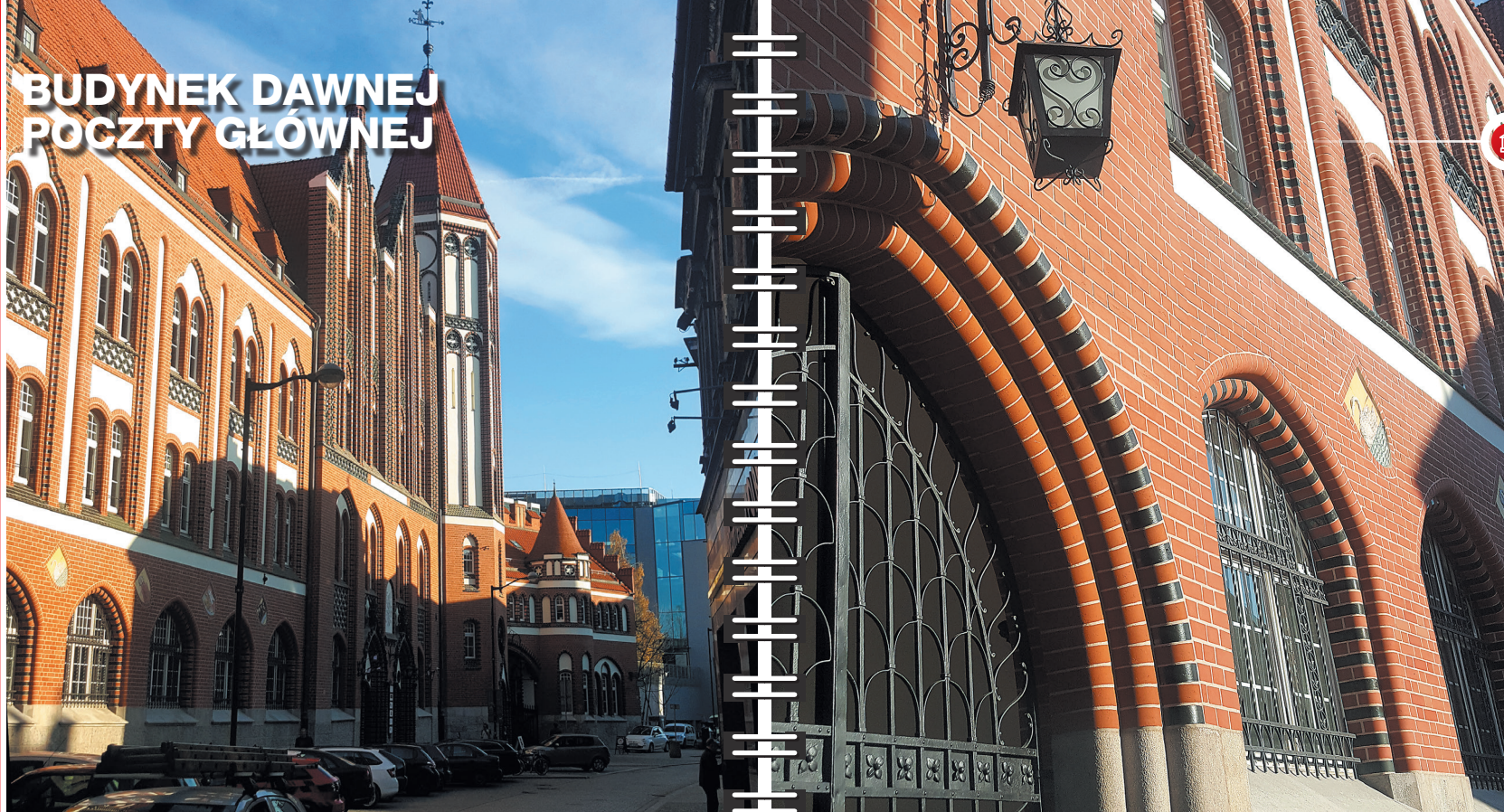
dank seines breiten Angebots kommen hier sowohl die Liebhaber des musikalischen Repertoires, als auch die Freunde des dramatischen Theaters auf ihre Kosten. Im Repertoire stehen überdies Aufführungen für Kinder. Ein wichtiger Bereich ist ferner die Theaterbildung. Im Rahmen seiner laufenden Aktivitäten veranstaltet das Theater Begegnungen des Theaterstudios für Kinder und der sog. Seniorenbühne.

Adresy:

Scena Nowy Świat
ul. Nowy Świat 55-57
tel. 32 230 67 18

www.teatr.gliwice.pl

BUDYNEK DAWNEJ POCZTY GŁÓWNEJ

Budynek dawnej poczty głównej

W 1887 r. gliwicki urząd telegraficzny otrzymał nowo zbudowaną kamienicę w stylu secesyjnym przy placu Inwalidów Wojennych. Później podjęto decyzję o wzniesieniu dużego gmachu Poczty Głównej przy ul. Dolnych Wałów. Do jego budowy w latach 1904-1906 zużyto ponad 1,75 mln cegieł tzw. formatu klasztornego. Obiekt ten, przypominający wyglądem zamek, prezentuje nurt historyzmu z elementami neogotyku. Elewacje ścian i wieży zdobią dekoracje ceramiczne. W 2016 r. poczta przeniosła się do kamienicy przy ul. Zwycięstwa. Natomiast jej zabytkowy gmach stał się własnością prywatnej firmy.

Building of the former main post office

In 1887 the telegraph office in Gliwice was given a newly erected tenement house in the Art Nouveau style, located at Inwalidów Wojennych square. Subsequently, it was decided to build a big edifice of the Main Post Office at Dolnych Wałów street. Over 1.75 million bricks in the so-called monastery format were used for its construction in 1904-1906. This building, which resembles a castle, is an example of Historicism with Neo-Gothic elements. Elevations of the walls and of the tower are adorned with ceramic decorations. In 2016 the post office was moved to a tenement house at Zwycięstwa street, and the historic edifice became a property of a private owned company.

Ehemaliges Hauptpostamt

1887 zog das Gleiwitzer Telegrafenamnt in ein Jugendstil-Gebäude am heutigen plac Inwalidów Wojennych ein. Zwischen 1904 und 1906 entstand an der heutigen ulica Dolnych Wałów ein neues, großes Gebäude des Hauptpostamtes, bei dessen Bau über 1,75 Mio. sog. Klosterziegel verwendet wurden. Das Objekt, das an eine Burg erinnert, wurde im Stil des Historismus mit Elementen der Neugotik errichtet. Die Fassaden und den Turm schmückten keramische Dekorationen. 2016 bezog das Postamt ein Bürgerhaus in der ulica Zwycięstwa. Das historische Postgebäude erwarb eine private Firma.

GMACH URZĘDU MIEJSKIEGO

Gmach Urzędu Miejskiego

W 1928 r. przy ul. Zwycięstwa otwarto reprezentacyjny hotel *Haus Oberschlesien* (Dom Górnośląski). Jego goście mogli m.in. korzystać ze 110 pokoi, restauracji, kawiarni i winiarni. Luksusowe wnętrza i bogate wyposażenie przynosiły mu sławę na całym Śląsku. W styczniu 1945 r. hotel został podpalony przez żołnierzy rosyjskich i poważnie zniszczony. Później był siedzibą instytucji przemysłowej, a obecnie zajmuje go Urząd Miejski. W 2016 r. ten modernistyczny budynek przeszedł gruntowny remont i odzyskał pierwotny wygląd fasady. Przed wejściem do niego stoi fontanna z rzeźbami trzech Tańczących Faunów (1928 r.). Ich twórcą był Hans Dammann.

Edifice of the Municipal Office

In 1928 a representational hotel, *Haus Oberschlesien* (Upper Silesian House), was opened at Zwycięstwa street. Its guests could use 110 rooms, a restaurant, a café, and a winery. Luxurious interior design and rich fittings made it famous all over Silesia. In January 1945 the hotel was set on fire by Russian soldiers and seriously damaged. Later on it was a seat of an industrial institution, and today it is occupied by the Municipal Office. In 2016 this Modernist building underwent a thorough renovation and it regained the initial form of its façade. In front of it there is a fountain with statues of three Dancing Fauns (1928). Their author was Hans Dammann.

Stadtverwaltung

1928 wurde an der heutigen ulica Zwycięstwa das beeindruckende Hotel *Haus Oberschlesien* eröffnet. Für seine Gäste standen u.a. 110 Zimmer, ein Restaurant, ein Café und eine Weinstube zur Verfügung. Wegen seiner luxuriösen Innenräume und reichen Ausstattung war das Hotel in ganz Schlesien bekannt. Im Januar 1945 setzten sowjetische Soldaten das Gebäude in Brand, wodurch es stark beschädigt wurde. Nach dem Wiederaufbau beherbergte es ein im Industriebereich tätiges Institut, heute dient es als Stadtverwaltung. 2016 wurde das Gebäude gründlich renoviert, u.a. wurde der Fassade wieder ihr ursprüngliches Aussehen verliehen. Vor dem Eingang befindet sich ein Brunnen mit drei tanzenden Faunen (1928) von Hans Dammann.

Adres:

ul. Zwycięstwa 21
tel. 32 231 30 42
www.gliwice.eu

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek – środa: 8⁰⁰ – 16⁰⁰
czwartek: 8⁰⁰ – 17⁰⁰
piątek: 8⁰⁰ – 15⁰⁰
sobota i niedziela: zamknięte

PALMIARNIA MIEJSKA

Palmiarnia Miejska

Park Fryderyka Chopina znajduje się w samym centrum miasta. Powstał w 1880 r. W tym samym czasie została zbudowana Palmiarnia Miejska. Na przestrzeni lat była wielokrotnie powiększana i przebudowywana. Dziś tworzą ją cztery pawilony z okazami roślin tropikalnych i egzotycznych oraz pawilon akwarystyczny. Wśród 5,6 tys. roślin palmiarni jest również palma – feniks kanaryjski, który przywieziono do Gliwic w 1924 r. W ogólnopolskim konkursie na *Drzewo Roku 2017* zdobył on drugie miejsce.

Municipal Palm House

Fryderyk Chopin Park is located in the very centre of the city. It came into being in 1880. At the same time the Municipal Palm House was built. Over the years it has been extended and rebuilt many times. Today, it consists of four pavilions with specimens of tropical and exotic plants, as well as an aquarium pavilion. Amongst 5.6 thousand plants growing in the Palm House, there is also a palm tree *Phoenix canariensis*, brought to Gliwice in 1924. It took the second place in the all-Poland's competition *Tree of the Year 2017*.

Städtisches Palmenhaus

Der in der Innenstadt befindliche Frederic-Chopin-Park wurde 1880 angelegt. Zeitgleich entstand das Städtische Palmenhaus, das im Laufe der Zeit mehrmals umgebaut und erweitert wurde. Heute besteht es aus vier Pavillons mit tropischen und exotischen Pflanzen, sowie dem aquaristischen Pavillon. Unter den 5.600 Pflanzen ist auch eine Kanarische Dattelpalme, die bereits 1924 nach Gliwice gebracht wurde. 2017 gewann sie im landesweiten Wettbewerb *Der Baum der Jahres* den zweiten Preis.

Adres:

ul. Fredry 6
tel. 32 231 32 39
www.mzuk.pl

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek: nieczynne
wtorek – piątek: 9⁰⁰ – 19⁰⁰
(do 18⁰⁰ sprzedaż biletów)
sobota i niedziela: 10⁰⁰ – 19⁰⁰
(do 18⁰⁰ sprzedaż biletów)

PALMIARNIA MIEJSKA

Pawilon akwarystyczny

W czterech tematycznych akwariach można zobaczyć kilkadziesiąt gatunków ryb. Największy zbiornik prezentuje ryby dorzecza Amazonki. Można zobaczyć w nim egzotyczne arapaime, płaszczki słodkowodne, roślinożerne piranie pacu czy suma czerwonoopłetwego. W zbiorniku prezentującym ryby rzek polskich są m.in. pstrągi, miętusy, okonie i karasie. W kolejnym akwarium znajdziemy wiele popularnych gatunków ryb rzek południowo-wschodniej Azji tj. bocje, brzanki, labeo, a także pangi, a w ostatnim zbiorniku pyszczaki, muszlowce, tropheusy czy naskalniki.

Aquarium pavilion

In four thematic aquariums one can see tens of fish species. The biggest tank presents fish from the Amazon basin with such exotic species as arapaime, freshwater stingray, herbivorous pacu piranha, or redtail catfish. In the tank devoted to fish species of the Polish rivers there are such fish species as trout, burbot, perch, and crucian carp. In the next tank we can find many popular fish species from South-Eastern Asia, e.g. botia, barb, labeo, as well as panga, and in the last one - mouthbrooder, shell dweller, tropheus, or julie.

Aquaristischer Pavillon

In vier thematischen Aquarien können mehrere Dutzend Fischarten bestaunt werden. Das größte Becken präsentiert Fische aus dem Einzugsgebiet des Amazonas, u.a. exotische Arapaimes, Süßwasserstechrochen, pflanzenfressende Piranhas Pacu und einen Rotflossen-Antennenwels. In dem Aquarium, das den Fischen aus polnischen Flüssen gewidmet ist, leben u.a. Forellen, Quappen, Flussbarsche und Karauschen. Der geografische Schwerpunkt des weiteren Aquariums liegt auf Südostasien. Hier finden die Besucher viele populäre Fischarten u.a. Prachtschmerlen, Barben, Labeo und Pangasius. Das letzte Aquarium präsentiert Maulbrüter, Schneckenbuntbarsche, Tropheus und Buntbarsche.

Adres:

ul. Fredry 6
tel. 32 231 32 39
www.mzuk.pl

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek: zamknięte
wtorek – piątek: 9⁰⁰ - 18⁰⁰
sobota i niedziela: 10⁰⁰ - 18⁰⁰

METROROWER

Metrorower

Metrorower. Metrorower, to całoroczny i nowoczesny system Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii i firmy Nextbike. Jest dostępny dla mieszkańców ośmiu miast, w tym Gliwic, oferując 1860 rowerów i 276 stacji, a docelowo ma objąć 7 tysięcy jednośladów i 924 stacje w 31 gminach.

Do końca 2024 r. w Gliwicach planuje się udostępnić 91 stacji Metroroweru.

Metrorower

Metrorower. Metrobike is a year-round and modern system from the Metropolis GZM (Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia) and the Nextbike company. It is available to residents of eight cities, including Gliwice, offering 1,860 bicycles and 276 bike stations, with a target of 7,000 bicycles and 924 stations in 31 municipalities.

We are planning to have 91 Metrorower stations in Gliwice by the end of 2024.

Metrorower

Metrorower – Metrofahrrad ist ein ganzjähriges und modernes System der Metropole GZM (Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia) und des Unternehmens Nextbike. Es steht den Einwohnern von acht Städten, darunter Gliwice, mit 1.860 Fahrrädern und 276 Stationen zur Verfügung, wobei das Ziel 7.000 Fahrräder und 924 Stationen in 31 Gemeinden sind.

Bis Ende 2024 sollen 91 Metrorower Stationen in Gliwice zur Verfügung stehen.

Informacje praktyczne:

Biuro Obsługi Klienta
tel. 32 493 32 32
www.metrorower.transportgzm.pl
e-mail:
ck@metrorower.transportgzm.pl

WIDOWISKOWO-SPORTOWA PREZERO ARENA GLIWICE

Widowiskowo-sportowa PreZero Arena Gliwice

Jeden z najnowocześniejszych tego typu obiektów w Polsce. Jest przystosowany do organizacji zawodów sportowych o randze międzynarodowej m.in. w takich dyscyplinach jak siatkówka, koszykówka, piłka ręczna, lekkoatletyka, łyżwiarstwo czy hokej na lodzie oraz wydarzeń estradowych, widowisk oraz imprez wystawienniczych i targowych.

PreZero Arena Gliwice Sports and Entertainment Hall

One of the most state-of-the-art facilities of the type in Poland. It is adapted to the requirements of international sports events in such sports as e.g. volleyball, basketball, handball, athletics, skating, or ice hockey, as well as to concerts, shows, exhibitions, and fairs.

Sport- und Veranstaltungshalle PreZero Arena Gliwice

Dieses ist eines der modernsten Objekte dieser Art in Polen und eignet sich für Sportveranstaltungen von internationalem Rang u.a. in folgenden Sportarten: Volleyball, Basketball, Handball, Leichtathletik, Eislaufen, Eishockey, aber auch für Bühnenauftritte, Ausstellungen und Messen kann die Halle genutzt werden.

Adres:

PreZero Arena Gliwice

info@prezeroarenagliwice.pl

ul. Akademicka 50

tel. 32 444 26 00 czynny:
poniedziałek – piątek: 9⁰⁰ – 17⁰⁰

TEŻNIA SOLANKOWA

Teżnia solankowa

Drewniana konstrukcja ozdobnych pergoli, wraz z ustawionymi w rzędzie ławeczkami tworzą funkcjonalną przestrzeń rekreacyjną. Częściowe zadaszenie teżni sprawia, że solanka znajdujaca się wewnątrz niej zostaje rozrzedzana przez deszczówkę. Tuż obok powstała strefa relaksu. Znajdują się tam leżaki parkowe, ławki, nowoczesne latarnie oraz kolorowa roślinność. Teren wokół teżni został ogrodzony i oświetlony a ścieżki dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Brine graduation tower

A wooden structure of decorative pergolas, together with benches arranged in a row create a functional recreational space. The partial covering of the graduation tower ensures that brine inside is not diluted by rainwater. A relaxation area containing deckchairs, benches, modern lanterns, and colourful plants has been created right next to it. The area around the graduation tower has been fenced and illuminated, and the paths have been adapted to the needs of the disabled.

Sole-Gradierwerk

Eine Holzkonstruktion mit dekorativen Pergolen und in einer Reihe angeordnete Bänke bilden einen funktionalen Erholungsraum. Dank einer teilweisen Abdeckung des Gradierwerks wird die im Inneren befindliche Sole nicht durch Regenwasser verdünnt. Direkt daneben wurde ein Spannungsbereich mit Liegestühlen, Bänken, moderne Laternen und bunten Pflanzen eingerichtet. Das Gebiet um das Gradierwerk wurde eingezäunt und beleuchtet und die Wege wurden behindertengerecht ausgebaut.

Adres:

ul. Chorzowska 98

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek – niedziela: 7³⁰ – 22⁰⁰

OŚRODEK WYPOCZYNKOWY CZECHOWICE

Ośrodek Wypoczynkowy Czechowice

Malownicze Jezioro Czechowice (pow. 14 ha) leży w płn. części miasta i przylega do lasów. Nad jego brzegiem działa popularny Ośrodek Wypoczynkowy Czechowice z kąpieliśskim sezonowym i piaszczystą plażą. Na miejscu są: zjeżdżalnia do wody, boiska do siatkówki plażowej i piłki nożnej, rampa dla rolkarzy, plac zabaw dla dzieci, wypożyczalnia sprzętu wodnego i rowerów oraz punkty gastronomiczne. Dłuższy wypoczynek w tym miejscu zapewniają pobliskie pola namiotowe i domki kempingowe (4- i 6-osobowe).

Czechowice Leisure Centre

Picturesque Czechowice Lake (14 ha) is situated in the northern part of the city, adjacent to woodlands. Czechowice Leisure Centre operates at its shore, a popular resort with a seasonal swimming pool and a sandy beach. The Centre offers also a water slide, a beach volleyball court, a football pitch, a roller-skating ramp, a playground for children, a water equipment and bike rental, as well as catering facilities. A longer stay in this place is possible thanks to the nearby campsite and holiday homes (4 and 6 beds).

Naherholungszentrum Czechowice

Der malerische See Czechowice (Fläche: 14 ha) liegt am Rande eines Waldgebietes im nördlichen Teil der Stadt. An dem See befindet sich das Naherholungszentrum Czechowice mit einem Freibad mit Sandstrand, das in der Saison geöffnet ist. Den Gästen stehen eine Rutschbahn, Spielplätze für Beachvolleyball und Fußball, eine Skater-Rampe, ein Kinderspielplatz, Ausleihe von Paddel- und Tretbooten und gastronomische Angebote zur Verfügung. Übernachtungsmöglichkeiten vor Ort bietet der Zelt- und Campingplatz mit Ferienbungalows für 4 bis 6 Personen.

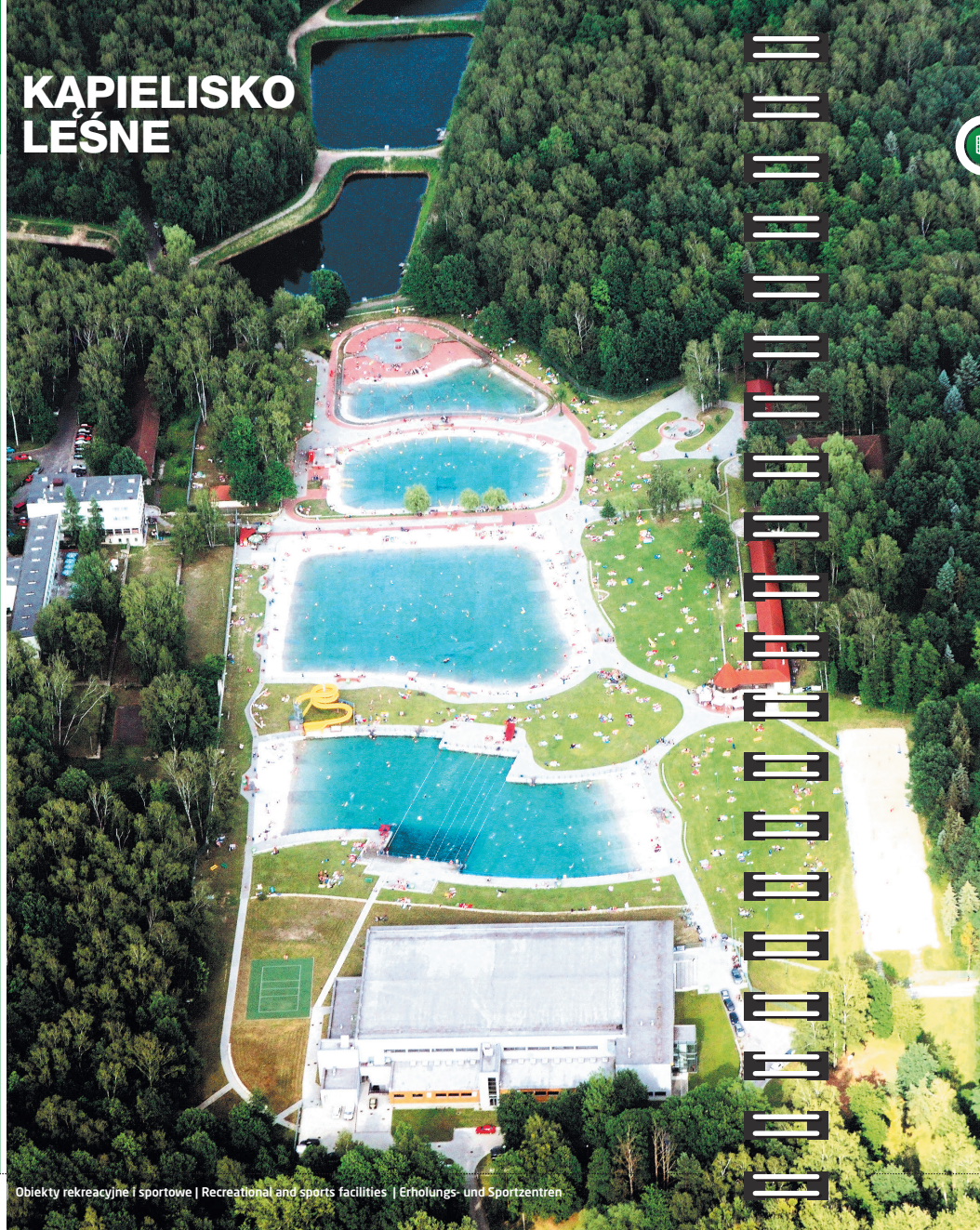
Adres:

OW Czechowice
ul. Ziemgicicka 62
tel. 32 238 88 70

www.mzuk.pl

dojazd od ul. Rekreacyjnej
(boczna ul. Toszeckiej)

KĄPIELISKO LEŚNE

Kąpielisko Leśne

To wspaniały obiekt rekreacyjno-wypoczynkowy, otoczony malowniczym lasem. W jego skład wchodzi: trzy odkryte baseny, zjeżdżalnia do wody (dł. 73 m), brodzik i plac zabaw dla dzieci oraz cztery boiska do siatkówki plażowej. Dodatkową atrakcją dla najmłodszych są dmuchane kule wodne. Ponadto działa tu baza nurkowa. Do basenów przylegają rozległe trawniki, gdzie można rozkładać wypożyczone na miejscu leżaki.

Leśne Outdoor Swimming Pool Complex

It is a wonderful leisure and recreation centre, surrounded by a picturesque forest. It consists of three outdoor swimming pools, a water slide (length: 73 m), a wading pool and a playground for children, as well as four beach volleyball courts. Water walking balls are an additional attraction for the youngest visitors. Furthermore, there is a diving centre there. The pools are surrounded by extensive lawns, where you can relax on deckchairs rented on site.

Waldbad (Kąpielisko Leśne)

Dieses großartige Sport- und Erholungszentrum liegt inmitten eines Waldgebietes. Es besteht aus drei Schwimmbecken, einer Rutschbahn (Länge: 73 m), einem Planschbecken, einem Kinderspielplatz und vier Spielplätzen für Beachvolleyball. Zusätzliche Attraktionen sind der Tauchclub und aufblasbare Wasserkugeln für Kinder. Auf den Grünanlagen können Gäste Liegen aufstellen, welche vor Ort ausgeliehen werden können.

Adres:

ul. Toszecka 137
www.kapieliskolesne.pl

KRYTA PŁYWALNIA OLIMPIJCZYK

Kryta pływalnia Olimpjičzyk

Ten nowoczesny obiekt znajduje się przy Kąpielisku Leśnym. Jego kryta pływalnia ma wymiary olimpijskie (25 x 50 m) i głębokość do dwóch metrów. Dzięki dużej trybunie zawody pływackie może tu obserwować nawet 700 osób. Na miejscu działają: sala fitness, sauna rzymska i fińska, siłownia, SPA oraz kawiarnia. Pływalnia dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przy obiekcie jest również wielofunkcyjne boisko sportowe.

Olimpjičzyk Indoor Swimming Pool

This state-of-the-art facility is situated next to the Leśne Outdoor Swimming Pool Complex. It is an Olympic-size swimming pool (25 x 50 m), up to 2 m deep. Thanks to a big stand swimming competitions can be observed here by even 700 people. The complex also offers a fitness hall, a Roman sauna, a Finnish sauna, a gym, a wellness centre, and a coffee shop. The swimming pool is adapted to the needs of the disabled.

In the vicinity of the facility there is also a multifunctional sports field.

Schwimmhalle Olimpjičzyk

Das moderne Objekt befindet sich in der Nähe des Waldbades. Das olympische Schwimmbecken hat die entsprechende Größe (25 x 50 m) und Tiefe (bis zu 2 m). Die Tribüne bietet bis zu 700 Zuschauern Platz. Der Sportkomplex verfügt ferner über einen Fitness-Saal, eine römische und eine finnische Sauna, einen Fitness-Raum, Spa und ein Café. Die Schwimmhalle ist behindertengerecht.

Am Objekt befindet sich ein multifunktionaler Sportplatz.

Adres:

ul. Oriona 120
tel. 32 455 05 75
www.mzuk.pl

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek – piątek:
6⁰⁰ – 22⁰⁰
sobota, niedziela i święta:
8⁰⁰ – 22⁰⁰

STADION MIEJSKI IM. PIOTRA WIECZORKA

Stadion Miejski im. Piotra Wiczorka Piotr Wiczorek Municipal Stadium

Stadion Miejski otwarto jesienią 2011 r. Na jego zadaszonych trybunach może zasiąść prawie 10 tys. widzów. Boisko główne (105 x 68 m) ma podgrzewaną murawę z trawy naturalnej i oświetlenie o natężeniu 2000 lx. Boisko treningowe (20 x 40 m) posiada nawierzchnię sztuczną. Jest tutaj również trzykondygnacyjny budynek z niezbędnym zapleczem socjalnym. Stadion jest obiektem klubowym piłkarzy GKS Piast Gliwice SA.

The Municipal Stadium was opened in the autumn of 2011. Its roofed stands can accommodate nearly 10 thousand spectators. The main pitch of natural grass (105 x 68 m) is equipped with an under-soil heating system and illumination with the light intensity of 2000 lx. The training pitch (20 x 40 m) has an artificial surface. There is also a 3-floor building with the necessary rest and refreshment facilities. The stadium is administered by the sports club GKS Piast Gliwice SA.

Piotr Wiczorek Städtisches Stadion

Das Städtische Stadion wurde im Herbst 2011 eröffnet. Die überdachten Tribünen bieten fast 10.000 Zuschauern Platz. Das beheizte Hauptspielfeld mit natürlichem Rasen hat eine Größe von 105 x 68 m und Beleuchtung mit einer Leistung von 2000 lx. In das Objekt ist ein Gebäude mit drei Stockwerken integriert, das eine entsprechende Basis bietet. Das Trainingsfeld (20 x 40 m) ist mit Kunstrasen angelegt. Das Stadion ist die Heimat des Sportvereins GKS Piast Gliwice SA.

Adres:

ul. Stefana Okrzei 20
tel. 32 335 31 15
www.piast-gliwice.eu

MARINA GLIWICE

Marina Gliwice

Jest przystanią motorowodną, która działa na terenie portu Gliwice. Jej statki pasażerskie Fox Trot, Samba i Rumba zabierają miłośników wodnych przygód w malownicze rejsy po kanale Gliwickim. Na miejscu można wypożyczyć 2-osobowe kajaki, łódzie motorowe i houseboaty do pływania po porcie. Kanale Gliwickim i Odrze. Dzięki sieci europejskich kanałów, z gliwickiego portu można wyruszyć w podróż do Berlina, Amsterdamu lub nawet Marsylii.

Marina Gliwice

It is a motor boat harbour operating within the premises of the Gliwice port. Its passenger vessels, Fox Trot, Samba, and Rumba offer picturesque cruises along the Gliwice Canal to fans of water adventures. You can also rent 2-person kayaks, motor boats, and houseboats to sail around the port, along the Gliwice Canal, and the Oder river. Thanks to a network of European canals, the port in Gliwice is a perfect starting point for a trip to Berlin, Amsterdam, or even Marseille.

Marina Gliwice

Die Anlegestelle für Boote und Motorboote befindet sich auf dem Gelände des Binnenhafens Gliwice. Mit den Ausflugsschiffen Fox Trot, Samba und Rumba können Freunde der Wasserfahrten den malerischen Gleiwitzer Kanal erkunden. Vor Ort kann man Paddelboote für 2 Personen, Motorboote und Wohnboote ausleihen, mit denen man Fahrten im Hafen, am Gleiwitzer Kanal und auf der Oder unternehmen kann. Vom Hafen Gliwice sind auf dem Wasserwege Berlin, Amsterdam und sogar Marseille erreichbar.

Adres:

ul. Portowa 28
tel. 608 010 383
www.marinagliwice.pl

Dni i godziny otwarcia:

poniedziałek – niedziela:
10⁰⁰ – 17⁰⁰
(marzec – październik)

KANAŁ GLIWICKI

Kanał Gliwicki

Kanał został zbudowany w latach 1935–1939, jednak jego otwarcie dla żeglugi transportowej nastąpiło dopiero w 1941 r. Początek tej drogi wodnej (dł. 40,6 km) znajduje się w Kędzierzynie Koźlu, a koniec w basenie portu Gliwice. Kanał zasilają rzeka Kłodnica oraz zbiorniki Dzierżno Duże i Dzierżno Małe. Wysokość jego wód regulowana jest przez dwukomorowe śluzy: Łabędy, Dzierżno, Rudziniec, Sławięcice, Nowa Wieś i Kłodnica. Wszystkie śluzy mają zbliżone wymiary, czyli 71 m długości i 12 m szerokości. Kanałem i dalej rzeką Odrą płyną przeważnie barki z węglem. Pojawiają się również na nim kajaki, motorówki i statki turystyczne.

Gliwice Canal

The canal was built in 1935–1939, but it was open for navigation only in 1941. This waterway (length: 40.6 km) begins in Kędzierzyn-Koźle, and ends in the pool of the Gliwice port. Water in the canal comes from the Kłodnica river, as well as from Dzierżno Duże and Dzierżno Małe water reservoirs. The water level in the canal is regulated by two-chamber sluices: Łabędy, Dzierżno, Rudziniec, Sławięcice, Nowa Wieś, and Kłodnica. All the sluices are similar in terms of their sizes – 71 m in length and 12 m in width. The canal and further on the Oder river are usually used by coal barges. Sometimes there are also kayaks, motor boats, and tourist ships sailing here.

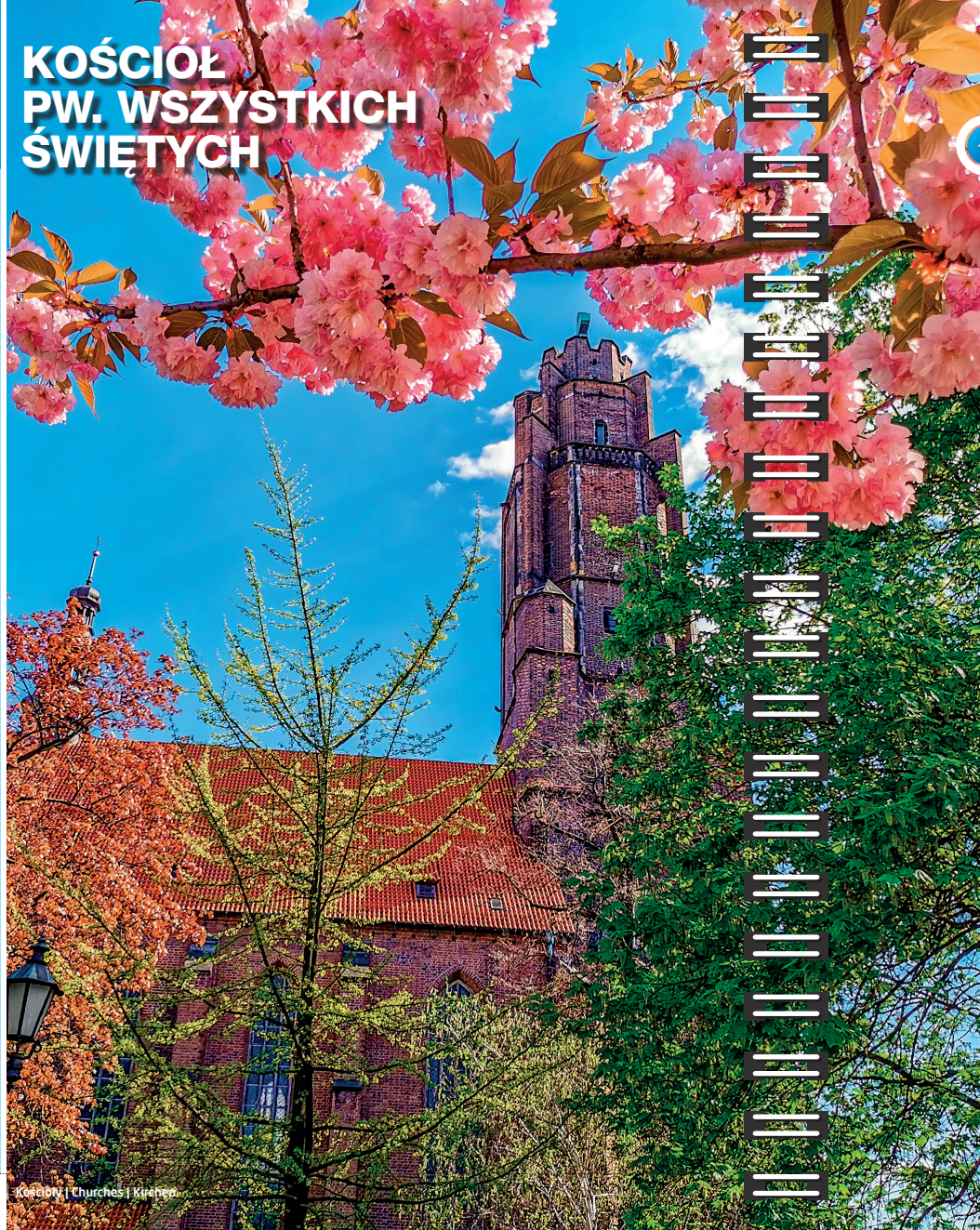
Gleiwitzer Kanal

Der Kanal wurde zwischen 1935 und 1939 erbaut, für die Schifffahrt wurde er allerdings erst 1941 freigegeben. Sein Anfang befindet sich in Kędzierzyn-Koźle, den Endpunkt des Kanals bildet das Hafengebiet in Gliwice. Gespeist wird der Kanal aus dem Fluss Kłodnica/Kłodnica und den Stauseen Dzierżno Duże und Dzierżno Małe. Den Wasserpegel regulieren die Zweikammer-Schleusen Łabędy, Dzierżno, Rudziniec, Sławięcice, Nowa Wieś und Kłodnica. Alle Schleusen haben eine ähnliche Größe: eine Länge von 71 m und eine Breite von 12 m. Am Kanal und weiter über die Oder wird überwiegend Kohle mit Schubverbänden transportiert. Oft zu sehen sind hier aber auch Paddelboote, Motorboote und Ausflugsschiffe.

Adres:

Śluza Łabędy w Gliwicach
ul. Kanałowa
tel. 32 234 50 69

KOŚCIÓŁ PW. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

Kościół pw. Wszystkich Świętych

Najstarszym zabytkiem miasta jest XV-wieczny kościół pw. Wszystkich Świętych. Większość jego obrazów, monstrancji i relikwiarzy pochodzi z okresu baroku. Podobnie jak dwukondygnacyjny ołtarz główny z bogatą dekoracją rzeźbiarską. Pomimo upływu wieków zachowały się tu również cenne gotyckie polichromie. Można je zobaczyć w kaplicy Matki Boskiej oraz na zewnętrznej elewacji wieży. Te ostatnie przedstawiają trzy sceny: Zmartwychwstanie Jezusa, Chrystusa Bolesnego oraz Wniebowstąpienie. Wieża świątyni ma 63 metry wysokości. Pod jej szczytem jest taras widokowy, skąd można zobaczyć Górę Świętej Anny i zachodnie Beskidy.

All Saints' Church

The oldest historic monument in the city is All Saints' Church, dating back to the 15th century. Most of its paintings, monstrances, and reliquaries come from the period of Baroque, and so does the two-level main altarpiece with a rich sculptural decoration. Despite the passage of centuries, a valuable Gothic polychrome have been preserved here. It can be seen in the chapel of Our Lady and on the external elevation of the tower. The latter depicts three events: Christ's Resurrection, Sorrowful Christ, and Ascension. The tower of the temple is 63m tall. Underneath its peak there is an observation deck, offering the views of St. Anne Mountain and of the western part of the Beskidy Mountains

Allerheiligenkirche

Das älteste Baudenkmal der Stadt ist die Allerheiligenkirche aus dem 15. Jh. Die meisten in dem Gotteshaus befindlichen Gemälde, Monstranzen und Reliquiare stammen aus der Zeit des Barocks, genauso wie der Hochaltar, der aus zwei Etagen besteht, und mit zahlreichen Skulpturen dekoriert ist. In der Mutter Gottes Kapelle und an der Außenfassade des Turmes blieben gotische Wandmalereien erhalten. Die letzteren stellen drei Szenen dar: die Auferstehung Christi, den leidenden Jesus und Christi Himmelfahrt. Auf der Spitze des 63 m hohen Turmes befindet sich eine Aussichtsplattform, von der der St. Annenberg und die Westbeskiden zu sehen sind.

Adres:

ul. Kościelna 4
tel. 32 230 83 48

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA

Kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła

Ten neogotycki kościół został wzniesiony w latach 1886-1900. Jego wyposażenie jest dziełem Zakładu Sztuki Kościelnej Carla Buhla z Wrocławia. W świątyni znajdują się ołtarz główny i cztery ołtarze boczne, wykonane przez firmę Mayer z Monachium. Natomiast zdobiące je obrazy namalował Julian Waldowski w 1889 r. W wyposażeniu kościoła są 55-głosowe organy firmy Gebrüder Rieger z 1936 r. Ich piękne brzmienie uświetnia międzynarodowe festiwale *Dni Muzyki Organowej*. W wieży kościoła (wys. 75,5 m) zawieszono są trzy dzwony: św. Maria, św. Józef i św. Jerzy. W 1992 r. papież Jan Paweł II podniósł świątynię do rangi katedry.

Church of Sts. Apostles Peter and Paul

This Neo-Gothic church was erected in 1886-1900. Its furnishings were made by the Carl Buhl Church Art Company from Wrocław. The temple houses the main altar and four side altars, executed by the Mayer company from Munich. The author of the paintings that adorn them, on the other hand, was Julian Waldowski in 1889. The church is equipped with a 55-pipe organ by Gebrüder Rieger from 1936. Their beautiful sound adds splendour to international festivals *Organ Music Days*. The church tower (75.5 m tall) houses three bells: St. Mary, St. Joseph, and St. George. In 1992 Pope John Paul II raised the status of the temple to that of a cathedral.

St. Peter und Paul Kirche

Die neugotische Kirche wurde 1886-1900 erbaut. Die Innenausstattung stammt aus der Werkstatt Carl Buhls aus Breslau. Neben dem Hochaltar hat das Gotteshaus vier Nebenaltäre, die von der Münchner Firma Mayer angefertigt wurden. Die Gemälde aus dem Jahr 1889 stammen von Julian Waldowski. Die Orgel mit 55 Pfeifen lieferte 1936 die Firma Gebrüder Rieger. Ihr schöner Klang bildet einen geeigneten Rahmen für internationale *Tage der Orgelmusik*. Am Kirchturm (75,5 m hoch) befinden sich drei Glocken: St. Maria, St. Josef und St. Georg. 1992 erhob Papst Johannes Paul II die Kirche in den Rang einer Kathedrale.

Adres:

ul. Jana Pawła II 5
tel. 32 230 89 45

KOŚCIÓŁ PW. WNIĘBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

W latach 1925-1926 na cmentarzu centralnym w Gliwicach stanął XVIII-wieczny kościół Wniebowzięcia NMP, przeniesiony tutaj z Zębowic. Przez długi czas pełnił funkcję kaplicy pogrzebowej. Jednak z biegiem lat stan techniczny obiektu ulegał pogorszeniu, co doprowadziło do jego rozbiórki w 1993 r. Po zakończeniu prac rekonstrukcyjnych świątynia znalazła nowe miejsce na terenie nieczynnego Cmentarza Starozielskiego. Jej wnętrza zachwyca późno-barokowym malarstwem iluzjonistycznym, pędzla Jana Gajdy z Zory (1878 r.). Do zabytków kościoła należą też kropielnice, obrazy i rzeźby z XVIII i XIX w. Świątynia leży na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego.

Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary

In the years 1925-1926 an 18th-century church, devoted to the Assumption of the Blessed Virgin Mary, occurred in the Central Cemetery in Gliwice, transferred there from Zębowice. For a long time it served as a funeral chapel. However, over the years the technical condition of the building deteriorated, which led to its disassembly in 1993. When the reconstruction works were completed, the temple was given a new location, within the perimeter of the now closed Starozielski Cemetery. Its interiors delight with Late-Baroque illusionistic paintings by Jan Gajda from Zory (1878). Other historic artefacts to be seen in the church include stoups, paintings, and statues from the 18th and 19th centuries. The temple is part of the Wooden Architecture Route of the Silesian Voivodeship.

Kirche Mariä Himmelfahrt

1925-1926 wurde auf dem Zentralfriedhof von Gliwice die Holzkirche Mariä Himmelfahrt, die sich ursprünglich im Dorf Zębowice befand und aus dem 18. Jh. stammt, wieder zusammengebaut. Lange Zeit diente sie als Friedhofskapelle, doch ihr Zustand verschlechterte sich mit der Zeit, sodass 1993 das Gotteshauses abgetragen werden musste. Nach Abschluss der Rekonstruktionsarbeiten fand die Kirche auf dem geschlossenen Friedhof in der Kozielska-Sträße (Cmentarz Starozielski) ihren neuen Standort. Beeindruckend ist der spätbarocke Innenraum mit den illusionistischen Wandmalereien von Jan Gajda aus Zory (1878). Unter weiteren historischen Ausstattungselementen sind die Weihwasserbecken, die Gemälde und die Skulpturen zu nennen. Das Gotteshaus liegt an der Route der Holzarchitektur der Woiwodschaft Schlesien.

Adres:

ul. Kozielska 29
tel. 32 231 09 50

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JERZEGO

Kościół pw. św. Jerzego

Najstarsza wzmianka dotycząca tego kościoła pochodzi z 1340 r. Przez kolejne wieki był wielokrotnie remontowany i odnawiany. Dziś wiadomo, że jego obecna wieża pochodzi z ok. 1544 r., a nawa z lat 1665-1677 r. Kościół ma murowane prezbiterium i drewnianą nawę na rzutach prostokątów. Od strony zach. przylega do niego kwadratowa wieża z drewna dębowego i jodłowego. Wnętrze świątyni kryje XVII-wieczną dekorację malarską, m.in. ze scenami Apokalipsy św. Jana, Ostatniej Wieczerzy i Sądu Ostatecznego. Cennym zabytkiem kościoła jest srebrny relikwiarz św. Anny z 1511 r., który obecnie znajduje się w depozycie opolskiego Muzeum Diecezjalnego.

St. George's Church

The oldest mention of this church dates back to 1340. Over subsequent centuries it was renovated and modernised numerous times. Today we know that its current tower dates back to ca. 1544, and the nave to 1665-1677. The church has a brick presbytery and a wooden nave, built on rectangular floor plans. From the west it is adjacent to a square tower made of oak and fir wood. In the interiors of the temple there is a 17th-century painting decoration, depicting scenes from the Apocalypse of St. John, the Last Supper, and the Final Judgement. A silver reliquary of St. Anne from 1511 is a valuable artefact of the church. Today it is deposited in the Diocesan Museum in Opole

Kirche St. Georg

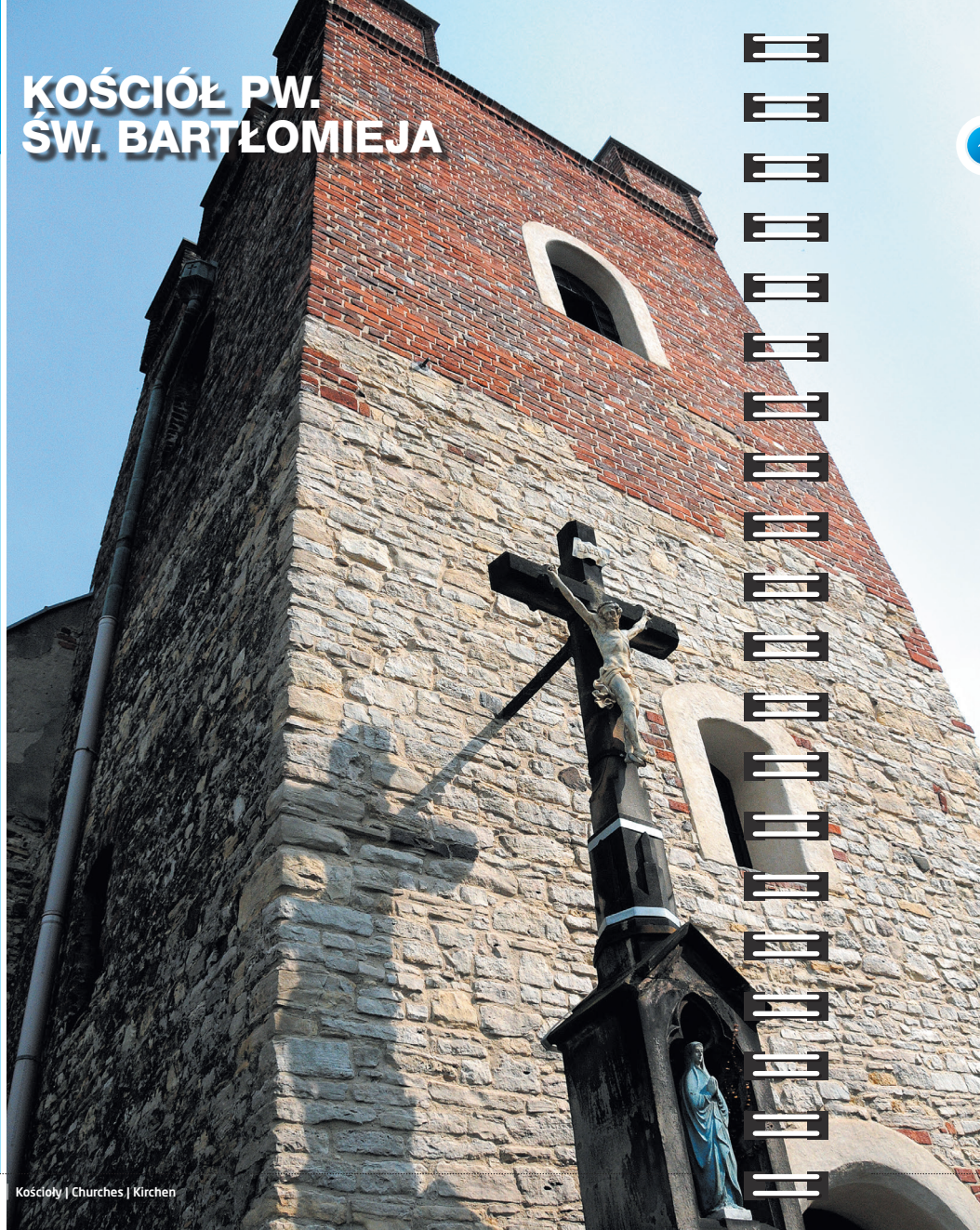
Die älteste Erwähnung stammt aus dem Jahr 1340. Im Laufe der Jahrhunderte wurde die Kirche häufig renoviert und erneuert. Der Turm in seiner heutigen Form wurde um 1544 und das Schiff 1665-1677 erbaut. Während das Presbyterium gemauert ist, wurde das Schiff, das einen rechteckigen Grundriss hat, aus Holz errichtet. Der quadratische Turm aus Eichen- und Tannenholz grenzt an die Westwand des Schiffs. Den Innenraum schmücken aus dem 17. Jh. stammende Wandmalereien, die u.a. die Offenbarung des Johannes, das letzte Abendmahl und das Jüngste Gericht darstellen. Ein wertvolles Objekt, das aus dieser Kirche stammt, ist das silberne Reliquiar der St. Anna aus dem Jahr 1511, das sich heute als Depositum im Diözesanmuseum in Opole befindet.

Adres:

ul. Nauczycielska 1
tel. 32 234 82 26

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. BARTŁOMIEJA

Kościół pw. św. Bartłomieja (Stary)

Najstarsze wzmianki dotyczące kościoła pochodzą z XIII wieku i związane są z przybyciem na Śląsk zakonników templariuszy. Kościół jest murywanym budynkiem orientowanym w stylu gotyckim. Otacza go kamienny mur. Prezbiterium i zakrystia pochodzą z XV wieku, a nawa i wieża z XVII wieku. Świątynny ołtarz główny to piękna, bogata w złote zdobienia, trzyskrzydłowa konstrukcja.

St. Bartholomew (a.k.a. Old) Church

The oldest mentions on the church date back to the 13th century and they are associated with the arrival of the Knights Templar to Silesia. The church is a stone building, oriented in the Gothic style. It is surrounded by a stone wall. The presbytery and the sacristy date back to the 15th century, whereas the nave and the tower to the 17th century. The main altar of the temple is a beautiful winged altarpiece, with rich golden ornaments.

(Alte) St. Bartholomäus-Kirche

Die Kirche wurde bereits im 13. Jh. im Zusammenhang mit der Ankunft des Templerordens in Schlesien erwähnt. Das gemauerte, gotische und nach Osten orientierte Gotteshaus ist von einer Steinmauer umgeben. Das Presbyterium und die Sakristei stammen aus dem 15. Jh., der Turm und das Schiff aus dem 17. Jh. Der an goldenen Dekorationen reiche Hochaltar ist eine dreiflügelige Konstruktion.

Adres:

ul. Toszecka 38
tel. 32 270 58 30

GLIWICKIE CENTRUM PRZESIADKOWE

Gliwickie Centrum Przesiadkowe

Gliwickie Centrum Przesiadkowe powstało na dawnych terenach kolejowych po północnej stronie dworca PKP. To jedna z największych tego typu inwestycji na południu Polski, łącząca transport kolejaj z liniami autobusów miejskich, metropolitalnych, regionalnych, a także dalekobieżnych i międzynarodowych. Podróżujący mają do dyspozycji 12 stanowisk obsługujących ponad 40 linii autobusowych. Przesiadanie się między pojazdami transportu zbiorowego ułatwia podziemny tunel i winda, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, rowerzystów i pieszych.

W Centrum Przesiadkowym działa również Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej.

Gliwice Transfer Center

The Gliwice Transfer Center was built on the former railroad site on the north side of the train station. It is one of the largest investments of its kind in southern Poland, linking train transportation with city, metropolitan, regional, as well as long-distance and international bus lines. Among other things, the works included upgrading the existing tunnel connecting the Gliwice train station with Składowa and Tarnogórska streets. A new branch was added to it, with stairs, escalators and elevators to the three above-ground zones of the Transfer Center – the bicycle zone, the bus stands zone and the passenger service zone, situated in the modern main building.

The Transfer Center also houses the Cultural and Tourist Information Center.

Das Umsteigezentrum in Gliwice

Das Umsteigezentrum in Gliwice wurde auf einem ehemaligen Bahngelände an der Nordseite des Bahnhofs errichtet. Es ist eine der größten Investitionen dieser Art in Südpolen und verbindet den Schienenverkehr mit dem Stadt-, Großstadt-, Regional- sowie Fern- und internationalen Busverkehr. Im Zuge der Arbeiten wurde unter anderem der bestehende Tunnel, der den Bahnhof Gliwice mit der Straße Składowa- und der Tarnogórska verbindet, modernisiert. Er wurde um einen Abzweig erweitert, der über Treppen, Fahrsteige oder einen Aufzug zu den drei oberirdischen Bereichen des Umsteigezentrums führt - dem Fahrradbereich, dem Bereich mit den Bushaltestellen und dem Bereich für die Fahrgastbetreuung, der sich im modernen Hauptgebäude befindet.

Im Umsteigezentrum befindet sich auch das Kultur- und Touristische Informationszentrum.

Adresy:

Centrum Przesiadkowe w Gliwicach
ul. Składowa 8A,
44-100 Gliwice,
czynne całą dobę

i Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej
ul. Składowa 8a,
44-100 Gliwice
tel. 32 231 38 55
e-mail:
informacja@ckvictoria.pl
godziny otwarcia:
wtorek-sobota:
9⁰⁰-17⁰⁰
(przerwa w godz.
13⁰⁰-14⁰⁰)

Baza noclegowa

• Accommodation • Übernachtungsmöglichkeiten

Na wszystkich przyjezdnych czeka w Gliwicach zróżnicowana baza noclegowa. Każdy, niezależnie od zasobności portfela i wymogów, znajdzie tutaj coś dla siebie.

All visitors to Gliwice can use the diverse tourist accommodation. Each and everyone, regardless of the resources and demands, will find something for them.

Das Angebot der Stadt im Bereich der Übernachtungen ist dermaßen differenziert, dass jeder – unabhängig von seinen finanziellen Möglichkeiten und Anforderungen, eine für sich geeignete Unterkunft findet.

3 Światy ul. Kilińskiego 10 tel. 32 230 45 56 biuro@3swiaty.com.pl

Hotel Arsenał ul. Anny Jagiellonki 68 tel. 32 734 62 78 hotel@hotel-arsenal.pl

Hotel Diament Plaza ul. Zwycięstwa 30 tel. 32 721 70 00 gliwice@hotelediament.pl

Hotel Diament Economy ul. Zwycięstwa 42 tel. 32 231 18 21 gliwiceconomy@hotelediament.pl

Hotel Malinowski Business ul. Portowa 4 tel. 707 10 12 recepcja@hotelmalinowski.pl

Hotel Mikulski ul. Dąbrowskiego 24 tel. 32 331 82 01 recepcja@hotelmikulski.pl

Hotel Royal ul. Matejki 10 tel. 32 400 00 00 hotel@hotelroyal.com.pl

Qubus Hotel ul. Dworcowa 27 tel. 32 300 11 00 gliwice@qubushotel.com

Hotel Silvia GOLD ul. Studzienna 8 tel. 32 701 12 00 gold@hotelsilvia.pl

Hotel Ava ul. Pszczyńska 113 tel. 32 230 13 71 hotelava@interia.pl

Hotel Łabędy | Hostel Łabędy ul. Ks. Popiełuszki 11 tel. 32 230 09 29 info@hotel-labedy.pl

Hotel Malinowski Economy ul. Chodkiewicza 33 tel. 32 279 11 37 economy@hotelmalinowski.pl

Hostel Malinowski City ul. Narutowicza 23 tel. 32 234 25 08 recepcja@hostelmalinowski.pl

Hotel Centrum Onkologii ul. Wybrzeże Armii Krajowej 12a tel. 32 278 96 39 hotel@io.gliwice.pl

Hostel Gliwice ul. Siemińskiego 22 tel. 506 448 104 rezerwacje@hostel-gliwice.pl

M Hostel ul. Toszecka 192 tel. 576 999 620 mhostelgliwice@gmail.com

OW Czechowice ul. Ziemiecka 62 (dojazd od ul. Rekreacyjnej) tel. 32 238 88 70 owczechowice@mzuk.pl

Hostel Argentum ul. Sowińskiego 5 tel. 570 747 880 biuro@kwaterysilesia.pl

Dom Studencki Sezam ul. Pszczyńska 89a tel. 32 237 28 91 anna.drozdzyńska@polski.pl

Motel Rejtan ul. Wojciecha 2a tel. 32 279 49 49 rejtan@xl.wp.pl

Villa Art.-Korab ul. Bernardyńska 76 tel. 601 416 053 hotel@villaartkorab.com

Pokoje Studio Gliwice ul. Jana Śliwki 58 tel. 506 448 104 rezerwacje@hostel-gliwice.pl

Pokoje Gościnne ul. Karpacka 17 tel. 506 448 104 rezerwacje@noclegigliwice.com.pl

The Loft ul. Kłodnicka 16 tel. 538 429 778

Hostel Kwadrans ul. Zwycięstwa 36 tel. 576 046 730

Jasna SportHotel & Spa ul. Jasna 31 tel. 32 411 99 99 recepcja@jasna31.pl

Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Ślązaczek” ul. Krakusa 16 tel. 32 230 68 31 wew. 372 ptsm@zsti.gliwice.pl

Apartments Młyńska 4 ul. Młyńska 4 tel. 570 315 759 hello@mlynska4.com

Modrzewiowy Dwór ul. Mazowiecka 44 tel. 32 308 80 00 hotel@modrzewiowy-dwor.pl

Apartamenty Łowicka 28 ul. Łowicka 28 tel. 660 499 643 kontakt.lowicka28@gmail.com

Apartament-Gliwice.com 6 zarządzanych obiektów tel. 516 660 262, info@apartament-gliwice.com

Restauracja Park Szwajcaria (Pensjonat) ul. Łabędzka 4F tel. 660 452 291 www.restauracjaparkszwajcaria.pl/pokoje/

Pokoje H114 ul. Tarnogórska 114c tel. 790 899 433 recepcja@wygodne-pokoje.pl

Apartamenty Zabrska 45 ul. Zabrska 45 rezerwacja tylko online

Wybrane obiekty sportowe

• Selected sport facilities • Ausgewählte Sportobjekte

Politechnika Śląska - Ośrodek Sportu (hale, boiska do siatkówki plażowej i koszykówki ulicznej, siłownia, sauna / sport halls, beach volleyball and street basketball courts, gym, sauna / Sporthallen, Strandvolleyball, Streetbasketball, Fitness, Sauna) ul. Kaszubska 28, tel. 32 237 23 51 / ul. Akademicka 26, tel. 32 237 29 68

Korty tenisowe ul. Akademicka 29, tel. 32 237 13 88

Hala tenisowa ul. Akademicka 31, tel. 695 678 250

Korty tenisowe ul. Kosynierów 6, tel. 32 331-33-60, 501 486 376

Stary Hangar Fitness&Wellness Club ul. Toruńska 1, tel. 32 230 00 50

Siłownia Snajper ul. Warszawska 35, tel. 663 342 710

Squashmania ul. Kozielska 33, tel. 32 725 04 22

SMART GYM Gliwice Kolberga ul. Kolberga 1, tel. 12 200 28 00

SMART GYM Gliwice Politechnika ul. Łużycka 16, tel. 12 200 28 00

CityFit ul. Zwycięstwa 52A, tel. 32 621 95 70

INTERFIT ul. Lipowa 1 (CH Forum), tel. 539 147 330, 539 148 997

Hala widowiskowo-sportowa ul. Kozielska 1, tel. 32 234 10 69, tel. 32 231 52 36 (w godz. 7:30-14:30)

Hala Chorzowska ul. Chorzowska 5, tel. 32 307 44 00

Centrum Sportowo-Kulturalne „Łabędź” ul. Partyzantów 25, tel. 535 862 553

Hala Górnych Wałów ul. Górnych Wałów 29, tel. 32 307 44 00

Hala widowiskowo-sportowa „Sośnica” ul. Sikorskiego 130, tel. 32 332 10 87

Kompleks boisk wielofunkcyjnych „Piaskowa Dolina” ul. Piaskowa, tel. 501 486 376

Kompleks boisk wielofunkcyjnych „Orlik 2012” ul. Jasna 31, tel. 519 743 629

Kryta pływalnia „Neptun” ul. Dzionkarzy 29, tel. 32 444 28 17

Kryta pływalnia „Delfin” ul. Warszawska 35, tel. 32 331 04 45
Kryta pływalnia „Mewa” ul. Mewy 36, tel. 32 232 37 66
Klub tenisowy „Winner” ul. Sikorskiego 132, tel. 535 300 214
Marco Football Center ul. Ceglarska 40A, tel. 726 305 905
Boiska do siatkówki plażowej ul. Jesienna 14A (Sośnica)

Kina

• Cinemas • Kinos

Scena Bajka - Kino Amok ul. Dolnych Wałów 3
 tel. 32 238 25 01, kasa: tel. 32 231 56 99, www.amok.gliwice.pl
Cinema City Forum Gliwice ul. Lipowa 1
 tel. 32 493 97 77, www.cinema-city.pl

Przydatne adresy i telefony

• useful addresses and telephone numbers
 • Wichtige Adressen und Telefonnummern

Europejski numer alarmowy / European emergency number / Europäischer Notruf	112
Tel. alarmowy policji / Police emergency number / Polizei	997
Tel. alarmowy straży pożarnej / Fire service emergency number / Feuerwehr	998
Tel. alarmowy pogotowia ratunkowego / Ambulance service emergency number / Rettungsdienst	999
Tel. alarmowy straży miejskiej / Municipal Police emergency number / Stadtpolizei	986
Tel. alarmowy służb miejskich / Municipal Service emergency number / Stadtdienst	32 231 98 76

• **Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej
Culture and Tourism Information Centre
Zentrum für Kultur und Tourismusinformation**

ul. Składowa 8a, 32 231 38 55
 email: informacja@ckvictoria.pl
 skype: CentrumGliwice
 czynne: od wtorku do soboty: 9⁰⁰-17⁰⁰ (przerwa 13⁰⁰-14⁰⁰)

• **Koleje Śląskie**

tel. 32 428 88 88, Biuro Obsługi Klienta tel. 32 479 55 55

• **PKP Intercity**

infolinia 703 200 200

• **Urząd Miejski / Municipal Office / Stadtverwaltung**

ul. Zwycięstwa 21, tel. 32 231 30 42, 32 231 30 41
 ul. Jasna 31a
 ul. Fredry 6
 www.gliwice.eu

• **Stacja Pogotowia Ratunkowego / Ambulance Service / Rettungsdienst**

ul. Konarskiego 26, tel. 32 231 20 50

• **Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej /
Municipal Station of the State Fire Service / Feuerwache**

ul. Wrocławska 1, tel. 32 231 18 85

• **Komenda Miejska Policji / Gliwice Police Headquarters /
Städtisches Polizeipräsidium**

ul. Powstańców Warszawy 12, tel. 32 336 92 00

• **Straż Miejska / Municipal Police / Stadtpolizei**

ul. Bolesława Śmiałego 2a
 tel. 32 231 69 55, 32 338 19 72

• **Poczta Główna / General Post Office / Hauptpostamt**

ul. Zwycięstwa 28, tel. 32 231 32 00

SĄDY / COURTS / GERICHTE

• Sąd Rejonowy / District Court / Amtsgericht

ul. Powstańców Warszawy 23, tel. 32 338 74 00
www.gliwice.sr.gov.pl

• Wojewódzki Sąd Administracyjny / Provincial Administrative Court / Woivodtschaftliches Verwaltungsgericht

ul. Wyszyńskiego 2, tel. 32 238 98 30
www.gliwice.wsa.gov.pl

• Sąd Okręgowy / Regional Court / Bezirksgericht

ul. Kościuszki 15, tel. 32 33 80 117 (114, 115, 116)
www.gliwice.so.gov.pl

SZPITALA / HOSPITALS / KRANKENHÄUSER

• NZOZ VITO-MED Sp. z o.o.

ul. Radiowa 2, tel. 32 302 98 00, 32 302 98 15
www.vitomed.pl

• Instytut Onkologii / Comprehensive Cancer Centre / Institut für Onkologie

ul. Wybrzeże Armii Krajowej 15, tel. 32 278 86 66
www.io.gliwice.pl

• Szpital Miejski nr 4 w Gliwicach Sp. z o.o. / Municipal Hospital No. 4 in Gliwice / Städtisches Krankenhaus Nr. 4 in Gliwice

ul. Zygmunta Starego 20, ul. Kościuszki 29
tel. 32 231 88 88, 32 461 32 00

• Szpital Wielospecjalistyczny Sp. z o.o. / Multispecialist Hospital / Allgemeines Krankenhaus

ul. Kościuszki 1, tel. 32 238 20 91 do 95

SZKOŁY WYŻSZE / UNIVERSITIES AND COLLEGES / HOCHSCHULEN

• Politechnika Śląska / Silesian University of Technology / Schlesische Technische Universität

ul. Akademicka 2a, tel. 32 237 10 00, fax. 32 237 16 55
www.polsl.gliwice.pl

• Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Wydział Zamiejscowy w Gliwicach / Higher School of Safety, Branch in Gliwice / Hochschule für Sicherheit, Außenstelle in Gliwice

ul. Toszecka 17, 32 335 40 19 wew. 11
www.wsb.net.pl

• Wyższa Szkoła Humanitas Filia w Gliwicach / Wyższa Szkoła Humanitas Filia w Gliwicach / Wyższa Szkoła Humanitas Filia w Gliwicach

ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 9, tel.: 32 363 12 06, 32 363 12 27, 538 020 101,
538 020 102 www.humanitas.edu.pl

Rynek 18

Ratusz 20

Mury miejskie 22

Muzeum w Gliwicach 24

Radiostacja Gliwicka 26

Zamek Piastowski 28

Willa Caro 30

Oddział Odlewnictwa Artystycznego 32

Dom Pamięci Żydów Górnośląskich 34

Inne muzea w Gliwicach 36

Centrum Kultury Victoria 38

Scena w Ruinach Teatru Victoria 40

Scena Bajka – Kino Amok 42

GAMA 44

Teatr Miejski w Gliwicach 46

Scena przy Nowym Świecie 48

Budynek dawnej poczty głównej 50

Gmach Urzędu Miejskiego 52

Palmiarnia Miejska 54

Pawilon akwarystyczny w Palmiarni Miejskiej 56

Metrorower 58

Widowiskowo-Sportowa PreZero Arena Gliwice 60

Tężnia solankowa w lesie komunalnym 62

Ośrodek Wypoczynkowy Czechowice 64

Kąpielisko Leśne 66

Kryta pływalnia Olimpijczyk 68

Stadion Miejski im. Piotra Wieczorka 70

Marina Gliwice 72

Kanał Gliwicki 74

Kościół pw. Wszystkich Świętych 76

Kościół katedralny pw. św. Apostołów Piotra i Pawła 78

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP 80

Kościół pw. św. Jerzego 82

Kościół pw. św. Bartłomieja 84

Centrum Przesiadkowe 86

■

Projekt przewodnika: Butik Reklamowy Anna Liszewska, Jerzy Rożałowski

Autorzy zdjęć: Archiwum U.M. Gliwice, Wojciech Baran, Michał Buksa, Tomasz Bulenda,

Zdzisław Daniec, Marek Kołton, Mosquidron, Muzeum Tatuażu w Gliwicach, Robert Neumann

From The Sky, Dorota Nita-Garbiec, Grzegorz Oźga, Ewa Paszkuta, Adam Skwarek, Kuba Szymik,

Antoni Witwicki, Tomasz Zakrzewski, Stanisław Zaręba, Adam Ziąja.

Teksty: Jerzy Pleszyniak

wydawca | published by | Herausgeber

Urząd Miejski w Gliwicach, Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej

Municipal Office in Gliwice, Department of Promotion and Social Communication

Stadtverwaltung Gliwice, Abteilung für Promotion und Soziale Kommunikation

44-100 Gliwice, ul. Zwycięstwa 21

www.gliwice.eu

GLIWICE